

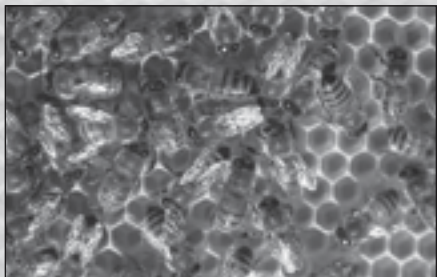
Bitidningen

SBR:s fototävling 2008

Binas betydelse
Integration • 3000 år gammal bigård

VAXINLÄMNING

Nu är det tid att lämna in ramar och vax.

Vår inlämning är öppen oktober-mars.

- Ny slungare mm till säsongen ?

Kontakta oss redan nu för ett bra erbjudande och säker leverans till säsongen.

Joel Svenssons Vaxfabrik, 266 94 Munka-Ljungby

Tel: 0431-430055, Fax: -431855, www.joelvax.se, E-post: info@joelvax.se

Semesterstängt 22 dec - 6 jan samt 23-24 jan

Vi säljer glasburkar i plastpaket, som vanligt, 350, 500, 700 gr samt sexkantsburkar i olika storlekar.

Locketikett

För biodlare i Västra Götaland finns nedanstående locketikett tillgänglig under förutsättning att vissa krav på honungens produktion uppfylls.

Mer information kan fås av Arne Johansson 0702 69 44 31, stenatorp@hotmail.com

**SBIO AB
BIREDSKAP**

Spjutvägen 5b, 175 61 Järfälla
08-761 77 44 el 070-774 44 90
www.sbio.se

RAMLIST

LN, Norsk, o Svea OB 3:50, Borråd 4:00. Hoffman, LN 4:50, Langstroth 4:75
Tillverkning av alla förekommande biramar. Frakt tillkommer.
Tel 0223/13180

Töreבודהa Vax

Hos oss kan du välja cellstorlekar 4,9 5,1 och 5,3 mm

Ange cellstorlek vid beställning!
Saknas uppgift levereras 5,1 mm.

Vi rensar varje parti för sig

Ska vi kassera några ramar efter rensningen? skriv "eldas" på kollit. Märk med namn, adress, tel nr och kolliantal.

Särbehandling

Många biodlare vill ej ha Apistan eller thymolrester (t ex från Apiguard) i sitt vax. Därför särbehandlar vi ditt vax om du skriver ett intyg med namn, adress och tel nr och märker dina kollin med "SÄRBEHANDLAS".

Vax köpes!

MS Biredskapsfabriken AB

Box 8, 545 21 Töreבודהa, Tel 0506-102 73, Fax 0506-100 04
info@biredskapsfabriken.se www.biredskapsfabriken.se

**Inlämning av ramar och vax
1 okt - 31 mars 09**

Vaxet ursmält, ramen desinficerad

**Krav-godkänt
renseri**

Stängt 22/12 - 18/1 2009

Den viktigaste personen

ERIK ÖSTERLUND
Redaktör

Vem är den viktigaste personen i Biodlarsverige? Det är ingen annan än du! Just du! Utan sådana som du skulle det inte finnas några biodlare och inget SBR. Sverige skulle vara fattigare. Mycket mindre med äpplen, svartvinbär, jordgubbar, gurkor, hallon, vitsippor. Mindre med klöver, sämre hö, mindre mjölk, i alla fall dyrare eftersom mer kraftfoder måste importeras, mm. Utan sådana som du skulle det inte finnas någon grund för institutioner och föreningar som har med biodling att göra. Känn dig med rätta uppmuntrad av din stora betydelse. Men känn också ett ansvar att förvalta det förtroende som du bär på. Sköt om dina bin, var positiv och dela med dig.

Vilken är den viktigaste "institutionen" i Biodlarsverige? Det är biredskapshandlarna! Det trodde du kanske inte, men så är det. Utan dem kunde du inte få tag på rökpustar och slöjor, handskar och honungsburkar. Utan dem ingen biodling. Så fort någon börjar tillhandahålla och sälja allt detta nödvändiga för biodlingen blir denne en redskapshandlare. Tack! Det är bra att de är flera så att det finns stimulerande konkurrens som resulterar i allt bättre grejor till så låga priser som möjligt. Vi ska inte missunna dem vinsten de gör på sin verksamhet. Den behöver de för att leva. Precis som vi behöver vår lön för vårt arbete. Handla av dem. Det hjälper dem att kunna fortsätta så att vi har tillgång till det vi behöver.

Alla föreningar och institutioner, m fl, som är engagerade i biodlingen är viktiga, SBR, Biodlingsföretagarna, HF, honungsuppköpare, SLU, universitet, skolor, Jordbruksverket och vår lagstiftande församling Riksdagen. Tillsammans hjälps vi åt att se till att det finns goda förutsättningar att hålla bin – avsättning för honung, friska bin, lagar som skyddar dem och bra villkor för biodlingen. Allt för att bina och biodlarna ska kunna fungera, till allas vårt bästa, vilket är samhällets bästa.

En viktig förutsättning för att det ska kunna finnas bin är att vi får fram nya bisamhällen som ersätter dem som av en eller annan anledning försvinner. Vi måste göra avläggare! Förr såg man till att bina svärmade bra. Vi måste se till att göra avläggare. Lär dig det om du inte redan kan det. Skaffa lite mer material än du behöver till dina honungsproducerande samhällen. Ha det alltid med i planeringen att göra avläggare. Snart är det en ny säsong. Den blir alltid bättre än föregående, på något sätt. Vad har du för projekt på gång? Vad ska du göra för nya saker? Vad du än gör, gör alltid avläggare, gärna från åtminstone en tredjedel av dina samhällen! Invintra alltid 25% mer än du planerar ska samla honung nästa säsong. En del dör under vintern. Överskottet som blir kvar säljer du på våren/försommaren. Väl mött överallt där biodlare möts!

Bitidningen - medlemstidning för
Årgång 108

Redaktion: Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg

Redaktör: Erik Österlund

Telefon: 0582-611682, 0735-233126

E-post: erik.osterlund.sbr@biodlarna.org

Bitidningen utges i 12 nummer årligen varav tre nr är dubbelnummer. Tidningen utkommer strax före aktuell månad.

Material- och annonsinformation: Sid 30-31.

Manusstopp den första i månaden, knappt en månad före utgivningsdagen.

Tryck: VTT Grafiska, Vimmerby

Trycks på miljövänligt papper. ISSN 0006-3886

Ansvarig utgivare:

Förbundsordförande Åke Sandquist,

Topasstigen 3, 36132 Emmaboda.

Telefon: 0471-13124, 0735-233120.

Epost: ake.sandquist@telia.com

Sveriges Biodlares Riksförbund är en politiskt, religiöst och etniskt obunden ideell organisation, som bygger på principen om frivilligt, individuellt medlemskap. SBR ska arbeta för att utveckla svensk biodling som näring och meningsfull fritidssysselsättning, numerärt, fackligt, socialt och innehållsmässigt.

Förbundsexpedition:

Trumpetarevägen 5, 59019 Mantorp.

Telefon: se telefonlista på sidan 31.

Fax: 0142-828 59

Plusgiro: 8685-0. **Bankgiro:** 413-6149.

E-post: sbr@biodlarna.org

Adressändringar meddelas till förbunds-expeditionen.

Öppet: Mån-tors 08.00-16.00.

Fre 08.00-14.00

Webbplats: www.biodlarna.se

Londondemonstration för bin	5
Binas pollinering i raps	6
Pollineringens betydelse	7
SBR:s fototävling 2008	8
3000 år gammal bigård	10
Grön integration	12
Kvinnliga nätverket om integration	14
Bidöd och GMO i Frankrike	19
Honung mot sår, bin mot bakterier	20
HF energismartaste företaget	21
SJV: Apistan -09, Anmäl biodlingen	22
Valberedning, förtjänsttecken	23
Stark-stiftelsen, Brev till red.	24
Almanackan, Vi minns	26
Marknaden	29

Nästa nummer (3-09 – mars-numret) utkommer i slutet av februari.

Manusstopp: 1 februari.

Numret därpå (4-09) i slutet av mars.

Manusstopp: 1 mars

Omslagsbilden:

1:a pris i SBR:s fototävling 2008. En närgången dokumentation av binas blomintresse. Foto: Geir Johansen

i:et på omslaget påminner om att drottningen märkes grön iår.

Londondemonstration för mer biforskning

THOMAS ÅSBERG

Den femte november genomförde över 200 medlemmar i the British Beekeepers Association (BBKA) en demonstration i London för större resurser till forskning om bin.

Många av demonstranterna bar slöja och hade sina rökpustar tända. Vandringen gick till premiärministerbostaden på 10 Downing Street, där man överlämnade en petition med 140 000 namnunderskrifter från allmänheten. Ett krav var att anslagen ökas från dagens £200 000 till £1,6 miljoner årligen under de närmaste fem åren, vilket beräknas vara mindre än

en procent av det värde som bina tillför Storbritanniens jordbruk i form av pollinering. Efter att ha lämnat över petitionen gick man vidare till parlamentet där intensivt lobbyarbete vidtog.

Aktionen var ett led i en större kampanj som har dragits igång som en reaktion på den massdöd som har drabbat brittiska bin. En tredjedel av Storbritanniens bisamhällen, eller uppskattningsvis 2 miljarder bin, har gått under det senaste året. Orsakerna är till stor del okända. För att finna dessa anser BBKA att det behövs allsidig och samordnad forskning.

Man framhåller de allvarliga konsekvenser som ytterligare utslagning av bisamhällen skulle få för jordbruket. Även den stora betydelse som tambin har för

den vilda floran och faunan betonas, liksom det faktum att fenomenet med massdöd bland bin har rapporterats från många andra platser i världen. Situationen är allvarlig, hävdar man, och hänvisar på sin hemsida till en liknelse gjord av en amerikansk entomolog: liksom man förr hade kanariefåglar med sig ner i gruvor och kunde förstå att det var fara å färde om fågeln lade sig ner och dog i buren, så kan denna massdöd ses som en varningssignal när det gäller hälsoläget i stort i vår miljö.

BBKA kräver därför omedelbara åtgärder från den brittiska regeringens sida.

Kampanjloggan publicerad med tillstånd av BBKA
Länk: <http://www.britishbee.org.uk/index.php>

I mitten av bilden, i täten för demonstrationen går Tim Lovett, ordförande i BBKA. Foto Eva Rücker.

Surr om rapsvinster

KRISTINA BÄCKSTRÖM

Ropa inte hej. Trots glada rykten om vinstökningar på raps som proppats fulla med bikupor behövs mer forskning innan vi kan vara säkra på resultatet.

Sedan återstår frågan om hur stor vinsten blir för biodlaren.

Visst finns det hopp. I våras såddes raps på två fält på Kulla Gunnarstorps gods utanför Helsingborg. Fälten låg på så stort avstånd att bina inte flög emellan dem.

På det ena fältet placerades lite mer än 4 bikupor per hektar. Kuporna placerades i rader inne i fältet så att bimängden spreds jämnt över ytan.

Det andra fältet hade inga bikupor alls.

Det var ingen vetenskaplig studie. Tanken var att godset och den lokale biodlaren Carl Georg Lie skulle få en ungefärlig bild av hur stor nytta de skulle kunna ha av ett utökat samarbete.

Kim Nilsson, som då jobbade som inspektör på godset hoppades på en ökning på 10 procent som bäst. Det skulle innebära en vinst på 1 000 kronor per hektar.

När skördetröskan hade skördat och vägt skörden på de båda fälten visade det sig att ökningen blev hela 16 procent per hektar – en vinst på 2 000 kronor räknat på dåvarande rapspris.

– De blev rätt förvånade eftersom fältet vi valt att testa på inte hade den bästa jordmånen, säger Carl Georg Lie.

Det finns också studier från Danmark och Kanada som spär på hoppet. De danska studierna har visat på 5-10 procents skördeökning och i Kanada registrerades

hisnande skördeökningar på ända upp till 46 procent.

I de kanadensiska försöken hade fältet strösslats med bikupor, tre kupor per hektar. Ingen rapsplanta hade längre till en kupa än 200 meter.

De extremt stora ökningarna kan ha påverkats av att fälten var så stora att de kan ha lidit av brist på naturliga pollinering innan kuporna placerats ut.

Ingemar Fries, som sammanställt den befintliga forskningen kring raps och pollinering, betonar att det behövs fler studier på hemmaplan.

– Det verkar också som om olika sorters raps svarar olika väl på binas pollinering. Det måste undersöka mera, säger Ingemar Fries.

Vi får ge oss till tåls till hösten 2009. Nästa år startar vetenskapliga studier på svenska rapsfält med bin i samarbete mellan SLU och LRF:s projekt Lönsam Binäring.

Sedan var det frågan om biodlarens vinst. Carl Georg Lie fick bara hälften så mycket honung från bikuporna i rapsfältet som på de andra. Det visade sig också att tre bikupor per hektar borde ge samma effekt på rapsen.

– Man kunde se att de även flög på annan gröda, säger Carl Georg Lie.

Foton: Carl-George Lie

Ny forskning på pollinering i raps och rödklöver

MAJ RUNDLÖF och RICCARDO BOMMARCO, Inst. för Ekologi, SLU, Uppsala

Forskare vid Sveriges Lantbruksuniversitet studerar i två nya projekt pollinering och biologisk kontroll av skadegörare i raps och rödklöver. Landskapets utformning runt fältet, är en central frågeställning.

Ekosystemtjänster är de för människan livsnödvändiga tjänster som naturen tillhandahåller, som till exempel klimatreglering, vattenrening och pollinering. Många av dessa ekosystemtjänster är till nytta för jordbruket. I två nya forskningsprojekt vid Sveriges Lantbruksuniversitet kommer förvaltning av två ekosystemtjänster, pollinering och biologisk kontroll, att undersökas i raps och rödklöverfröodling.

Pollinerings betydelse underskattad

Trots att pollinering, av främst bin, krävs för att få en skörd hos 70 procent av världens grödor, så är pollinering i jordbruksgrödor förvånansvärt dåligt undersökt.

I Sverige är raps och rödklöver två av de grödor som kräver korspollinering. Av dessa är klöver helt beroende av insektpollinering för att sätta frö och utan den blir fröskörden obetydlig. Raps är däremot till större delen korspollinerad med hjälp av vinden. En tumregel från äldre studier är att pollinerande insekter ger omkring 5 procent mer skörd.

Nya studier tyder dock på att detta är en grov underskattning och att insektpollinering av främst honungsbin, men även blomflugor, kan öka skördens storlek och kvalitet betydligt mer. I fältförsök i raps där insektpollinering uteslöts med hjälp av tunna nätpåsar fann vi omkring 20 procents ökning av skörden, samt en ökning av oljehalten i fröna.

Skördeökningar i denna storleksordning och även högre har även visats

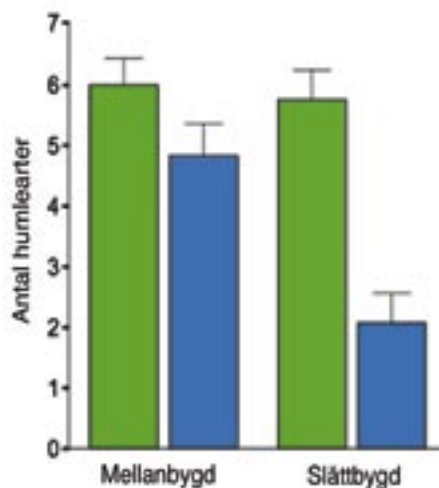
i Kanada och Australien där man placerat olika antal av honungsbisamhällen i rapsfälten.

Det verkar alltså som att vi grovt underskattat bidraget av insektpollinering i raps, och att detta bör undersökas noggrannare med bättre metoder. En förklaring till de varierande resultaten kan vara att olika rapssorter skiljer sig i graden av beroende av insektpollinering.

Färre humlor

I rödklöver anses humlor vara de effektivaste pollinerarna, särskilt de arter som har långa tungor som når ända ner till nektarn i rödklöverns långa blompip. Det finns 40 arter humlor i Sverige, och av dessa är cirka 30 sociala, som bildar samhällen med en drottning och flera arbetare. Av de sociala humlorna förekommer 15 arter i jordbrukslandskapet. Oroande är att humlorna, särskilt de långtungade arterna, har minskat kraftigt de senaste 50 åren.

Det är framförallt i slättbygden som humlorna påverkats negativt av att jordbrukslandskapet och brukningen har förändrats. Detta kan man se av att man finner olika många humlor och humlearter på en gård beroende på om gården ligger i slätt- eller mellanbygden, samt även om gården är ekologiskt eller konventionellt brukat (se figur). Det är skillnader i tillgång på födoresurser (nektar och pollen) samt bo- och övervintringsplatser som förklarar detta – något som är viktigt att

Åkerbumlan, som har lång tunga och är en av de vanligare humlearterna i jordbrukslandskapet, är en flitig pollinerare av rödklöver. Foto: Maj Rundlöf

ha i åtanke när man planerar sin klöverfröodling.

En annan faktor som påverkar klöverfröskörden är angrepp av frätande vivlar. Dessa angrepp kan orsaka observerade förluster på upp till 64 procent. Vivlarna angrips i sin tur av andra parasiterande insekter som dödar vivlarnas larver. Dessa så kallade parasitoider är naturliga fiender till vivlarna och fungerar som naturens eget bekämpningsmedel. De utför en biologisk kontroll av skadegörarna. Den biologiska kontrollen kan liksom för pollinationen påverkas av det omgivande landskapets karaktär, och anses gynnas av ett mer mosaikartat landskap. Hur stabilitet och avsättning av ekosystemtjänsterna pollinering och biologisk kontroll till jordbruksgrödor beror av landskapets utformning runt fältet, är en central frågeställning i vår forskning.

Artikeln har tidigare varit publicerad i Svensk Frötidning nr 7-08.

Antalet humlearter som återfinns på en gård i Skåne beror både på det omgivande landskapet (mellanbygd eller slättbygd) och brukningssättet på gården (ekologiskt – grönt eller konventionellt – blått).

1:A PRIS – BI I ROSA
GEIR JOHANSEN, PIXBO

SBR:s fototävling 2008

Erik Heedman i Luleå kom i somras med den utmärkta idén till redaktionsrådet om en fototävling. Som ofta händer fick idégivaren också ett uppdrag och Erik förvaltade detta på ett utmärkt och engagerat sätt.

Erik Heedman har tagit emot alla bildbidragen, scannat in dem som behövs och skickat dem vidare till rådets ledamöter. Tillsammans har vi så tagit oss an den svåra uppgiften att vaska fram vinnare.

Tre fick pris och några till fick hedersomnämmande. Det betyder att många, ja allihop, alldeles utmärkta bilder inte fick pris. Det betyder inte att de inte var värda pris. Det fanns många värdiga pristagare. Tack ska ni ha alla ni som gjorde tävlingen till något bra. Utan er hade det inte blivit

någon bra tävling.

Vi har tittat på kvaliteten på bilderna rent tekniskt, t ex upplösningen och skärpan. Bra upplösning får till följd stora filer från en digital kamera. Ett bra riktmärke är här en s k jpg-fil på ca 1,5 mb. Då brukar man kunna använda den ganska valfritt avseende storleken i tidningen. Vi har också tittat på kompositionen och om den har ett budskap att förmedla. Sen finns det mer subtila och svårfångade anledningar till uppmärksamhet, som t ex naturlighet och konstnärlig känsla.

Utän att vara experter på någonting har vi i redaktionsrådet dock med liv och lust tagit oss an uppgiften att uppmärksamma och ge pris till några av de många duktiga fotograferna.

1:a pris – Bi i rosa,
Geir Johansen, Pixbo
Pris: BOKEN OM BIODLING

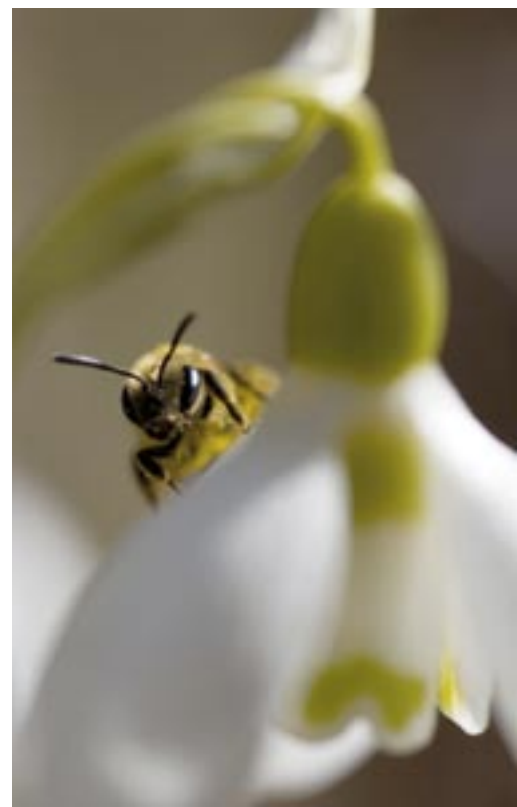
En fantastisk närbild av biet "in action". Den förmedlar det ludna friska biet i fullt arbete med att suga nektar. Man kommer det snälla biet in på livet. Skönheten i färgerna och skärpan i händelsernas centrum tränger sig på. Fotografen är hängiven. Han har inväntat rätt tillfälle och satsat på fin utrustning för att komma så nära sina skyddslingar.

2:a pris – Familjeangelägenhet,
Norman Wulff, Järna
Pris: NYTTIGA VÄXTER FÖR MÄNNISKOR OCH BIN

En bild med flera budskap. Biodling och bin är viktigt för hela familjen, för alla generationer. Biodling fascinerar och utmanar, inte bara pensionärer, utan alla mitt

2:A PRIS – FAMILJEANGELÄGENHET
NORMAN WULFF, JÄRNA

3:E PRIS – BI PÅ SNÖDROPPE
GEIR JOHANSEN, PIXBO

i livet. Biodling tillhör framtida generationer. Det finns en fortsättning. Här är det budskapet som gett andraplatsen.

3:e pris – Bi på snödroppe, Geir Johansen, Pixbo

BeeWear sportbag

Det var mycket diskuterande innan 3:e-priset fastställdes. Sen upptäcktes att det var samma fotograf som till 1:a-priset. Någon annan slutsats än att fotografen är mycket duktig är svår att dra. Bilden är välkomponerad och harmonisk. Här har han lyckats fånga ett bi som piggt plirar över kanten på ett snödroppeblad. Glad att återse våren och värmen som ger löfte om en ny livgivande sommar.

Hedersnämndanden

Pris: SBR BADLAKAN

Visitkort från björn –

Olov Boman, Skelleftehamn

Bilden väcker många känslor. Inramad på mer än ett sätt.

Maskrosen nästa –

Eva Carlsson, medl.nr: 1417 2415

Ett vackert och svärfångat motiv.

Klara hjälper farmor –

Gun-Britt Engström

Barn vill hjälpa till. Låt dem göra det!

Nyfiken 4-åring –

Gunilla Ivehag

Ta vara på barnens nyfikenhet

Lyckliga generationer –

Idre 115

Det blev många barn bland hedersnämndandena. Fotografens namn som tog Idre 115 har fallit bort hos oss. Hör av dig till redaktören så du kan få ditt badlakan, se sidan 29 i denna tidning.

OLOV BOMAN

EVA CARLSSON

GUN-BRITT ENGSTRÖM

GUNILLA IVEHAG

IDRE 115

3000 år gammal bigård

ERIK ÖSTERLUND

Under tio års tid har den tidigaste arkeologiskt utgrävda bigården i Mellanöstern arbetats fram, vid Bet Shean i Jordandalen i Israel. Den dateras till 10-9 århundradet f Kr. Ungefär en generationen efter delningen av kung Salomo rike. Det delades i nordriket Israel och sydriket Juda. Bet Shean ligger inom nordrikets gränser.

I början av september 2007 släpptes en pressrelease om utgrävningarna. De har letts av prof Amihai Mazar vid He-

Från vänster till höger Ida Wachtel, Prof Amibai Mazar, Dr, Nova Panitz-Cohen. Foto: Hebrew University.

brew University. Utgrävningsplatsen kallas Tel Rehov. Den har under ledning av dr Nava Panitz-Cohen grävts ut sedan 1997. Här låg en av de viktigaste städerna under den israelitiska kungatiden.

Bigården låg centralt inne i staden. Man har grävt fram tre rader med ett trettio-tal kupor. Man beräknar också att det totalt funnits ca 100 bikupor på platsen. I varje rad låg kuporna i minst tre lager ovanpå varandra. I Egypten är denna typ av

placering vanlig ännu idag, men med fler rader och mindre storlek på kuporna.

Man kan spekulera i att bina inte kan ha varit särskilt aggressiva utan relativt lätta att handskas med eftersom de var placerade mitt bland folk.

Bikupan

De nu funna kuporna är 80 cm långa och 40 cm i diameter och är gjorda i obränd lera blandad med halm. Egyptiska traditio-

Bakluckan på en kupa. (Foto: Hebrew University.)

nella bikupor ser fortfarande ut som dessa utgrävda kupor men är mindre. Fortfarande i nutid i Mellanöstern har den här typen av kupor varit ganska vanliga.

I framdelen var den stängd utom ett mindre ingångshål för bina. I bakkdelen fanns ett lock av lera som man tog bort då man skulle skörda honungskakor.

Honungen

Man beräknar att man kunde skörda 15-20 kg honung per år från de funna kuporna. Det betyder en årsskörd på 1,5-2 ton honung från 100 kupor och det mitt inne i en stad. Det är en ovanlig plats för en bigård, i alla fall idag (men det håller på att bli vanligare).

Religiösa riter

Man tror att platsen är vald bland annat med tanke på religiösa riter eftersom man hittat offeraltare med bilder av fruktbarhetsgudinnor. Befolkningen bestod av en blandning av israeliter, kanaanéer och andra folk. Och vi vet från Bibeln att man dyrkade inte bara Israels Gud utan också andra folks gudar.

Rester av bin

Rester av bina skall undersökas. Man har funnit kroppsdelar av bin, pollen och rester av vax i bikuporna och detta kommer att undersökas noggrant.

Jehus farfar

På flera behållare funna i närheten finns inskriptionen "nmsh". I hebreiskan fanns ursprungligen inte några vokaler och det namn som utläses är Nimshi. I Bibeln finns en Nimshi som var farfar till Jehu. Ni vet han som givit upphov till uttrycket fara omkring som ett Jehu. Han levde under 9 århundradet f Kr. Kanske har man funnit Jehus farfars bikupor.

Dateringen av bigården är gjord med hjälp av Kol 14-metoden av sådeskorn som låg intill.

Egypten

Honung hade stor betydelse i kulturerna i området, det vet vi bl a av inskriptioner i de egyptiska pyramiderna. En egyptisk farao som levde under 10 århundradet f Kr och invaderade landet efter kung Salomos död var Sisak som han kallas i Bibeln, i Egypten kallades han Shoshenq I.

Arabisk bikupa och bigård i Libanon 1952, Likheten med den utgrävda 3000 år äldre bigården är slående. Broder Adam, en i biodlarkretsar välkänd munk som levde i ett kloster i sydvästra England skriver i sin bok "På jakt efter de bästa bistammarna": ..jag tror att Libanon har till sitt förfogande en av de rikaste och mest varierade sammansättningar av biväxter i världen. De möjligheter som biodlingen i Libanon besitter återspeglas i storleken på de primitiva kuporna." Dessa libanesiska kupor var 120 cm långa och 28 cm i diameter. De 3000 år gamla som grävts ut hade ca 25% större volym, vilket säger oss att ska man gå efter volymen på kuporna var växtligheten än mer prunkande och rik på nektar i nordrikt Israel än i de områden som Broder Adam imponerades av i Libanon 1952. (Foton: På jakt efter de bästa bistammarna, Broder Adam)

Biprodukternas betydelse

Honungen användes som sötningsmedel naturligtvis, en delikatess, men också inom medicinen och i religiösa riter. Bivax användes i metall- och läderindustrin. Träplattor indränkta i vax användes för skrivändamål.

Debora

Honung är nämnt i Bibeln mer än 50 ggr och binas betydelse kan också förstås av att ordet för bi, Dvora, eller Debora, är ett kvinnonamn. En av domarna, som var folkledare innan kungatiden, var kvinna och hette Debora.

Biodling viktigt

Skötsel av bin finns inte nämnt i Bibeln,

dvs biodling. Denna utgrävning har nu gett oss en uppfattning av omfattningen av biodlingen i området. I Egypten har vi förstått att den var viktig, så det är inte förvånande att den var viktig också lite längre åt nordost. Har man hittat en så stor välorganiserad biodling från denna tid mitt inne i ett samhälle fanns det säkert många fler biodlingar, mindre, men kanske också större.

Källor:

<http://www.rehov.orci/bee.htm>
Broder Adam, På jakt efter de bästa bistammarna, SBR, 1985

Grön integration

Pollinering; Klimat; Sysselsättning; Hälsa

RASUDIN BECIRBEGOVIC

Pollinering med bin var i första hand tanken då man startade projektet att informera och utbilda nyanlända flyktingar i Östergötland i "Biodling i Norden". I andra hand tänkte man på deras sysselsättning, hälsa, språkutveckling och allmänt sagt: integration.

I Östergötlands län bor det folk från alla hörn i världen. De som är födda i länder utanför Norden och har egna bisamhällen i Sverige är inte så många. Det finns ett antal biodlare med invandrarbakgrund och de flesta kommer från Bosnien och Hercegovina. Kunskapen om "Biodling i Norden" och honungen som produceras i Sverige är ganska låg bland invandrarna. Många av dem letar efter honung som är flytande. Man kan få frågan "Är det äkta honung?" eller "Finns det socker i den?". Biodlare ska inte ta illa upp om de får sådana frågor. Det handlar mest om okunskap. Det finns utrymme och behov av att informera och utbilda mycket mer inom detta område.

Oljeväxtproduktionen ökar i Sverige varje år, men antalet bisamhällen följer inte den utvecklingen. Pollinering med bin gör att odlingen av oljeväxter blir mer lönsam (från 5% ända upp till 60% skördeökningar i olika undersökningar). I dag producerar man biodiesel – RME från oljeväxters frön. "Biodieselmotorer" släpper ut

mindre koldioxid i naturen. Mina förenklade och avrundade beräkningar med uppgifter som jag hittade på internet visar att ett bisamhälle per hektar oljeväxter kan ge upp till 50 liter mer biodiesel. En bil med "biodieselmotor" kan köra en sträcka på 100 mil på den bränslemängden. I slutändan innebär detta att det blir hälften så stora utsläpp av koldioxid i naturen än med vanliga dieselmotorer.

Binas effektiva arbete i blommorna kan ge mer närproducerad mat med bättre kvalitet och det kan minska transportkostnader och användning av läkemedel. Produkter som bina har inverkan på vad gäller mängd och kvalitet är honung, mjölk, frukt, bär, grönsaker, pollen, propolis, drottninggelé, m fl.

Ja visst! Dagens biodlare är klimatsmarta, kompenserar sina koldioxidutsläpp, och de kämpar för bättre klimat och natur. Det är svårt att nog värdera deras insatser. Något som kan innebära ett problem är hur bisamhället klarar sig i vår högteknologiska värld. Globaliseringen gör att sjukdomar och parasiter sprider sig fort. I dag har bisamhällen svårt att klara sig på egen hand i naturen.

Sommarkurs i KISA med fokus på sysselsättning och hälsa

Studieförbundet Vuxenskolan Linköping/Kinda/Åtvidaberg organiserade i somras en kurs "Biodling i Norden" för nyanlända

flyktingar i Kisa. Kursen var en samverkan mellan Kisa Biodlareförening, Kinda kommun, Arbetsförmedlingen och SV–Etnisk mångfald.

Vi från SV Linköping/Kinda/Åtvidaberg informerade de nya invånarna i Kisa om vilka möjligheter det finns att hitta ett jobb eller sysselsättning inom de gröna näringarna, med fokus på biodling. Vi visade bildspel och det var väldigt intressant för dem. På bilderna kunde de se några bosnier som är biodlare. De identifierade sig med bosnier som bara för några år sedan var i en liknande situation. Det anmälde sig en grupp som ville ha mera information. Studiebesök hos Kisa Biodlareförening var nästa steg. Där fick de träffa Staffan som berättade tydligt och klart på lätt svenska om föreningen och biodlingen. Han visade olika bikupor som man har i bigården. Under sommaren hade vi på torsdagar studiecirkel i bigården. De läste teori – bikupans delar, bikupans invånare, praktiska övningar utan bin och med bin. Det har varit en del snickeriarbete. Man spikade lågnormalramar, målade låda och tak. Självklart var det fika som avslutning vid varje träff. Deltagarna bjöd på mat och kakor från sina olika matkulturer och de fick prova olika sorters svenska mackor och kakor. Vid fikabordet kunde man höra svenska, bosniska, somaliska, irakiska, franska och engelska. Det var fascinerande hur mycket vi kunde tillsammans. Deltagarna var nöjda och glada, och de hade något att göra under sommarlovet. De kände sig inte ensamma, de kunde glömma sina problem för en kort stund och allmänt mätte de bättre.

SV Linköping/Kinda/Åtvidaberg köpte en avläggare för kursens behov. Vi fick 4 kg sensommarhonung när vi sluskade och slungade. Nu är bisamhället invintrat och varroabehandlat med mjölksyra och oxalsyra. Vi hoppas att vårt bisamhälle ska

Bin och biodlare kan hjälpa Sverige att minska sina koldioxidutsläpp

klara sig över vintern. Vid invintringen fick vi hjälp från Staffan och andra medlemmar i Kisa biodlareförening.

Vi på SV Linköping/Kinda/Åtvidaberg kan erbjuda alla som jobbar med invandrarfrågor och ni som själva är invandrare att få information i form av en Power Point presentation "Biodlingen i Norden". Vi kan komma till er och informera på olika språk: svenska, bosniska, somaliska, etiopiska, irakiska och engelska. Vi tycker att det är bra att invandrare kan berätta sin historia för andra invandrare. De som lyssnar blir intresserade och har lättare att bestämma sig för något nytt. Det var en trevlig sommar i bigården och kursdeltagarna tackar alla medlemmar i Kisa biodlareförening. ☀

Internationella bikursen inspekterar sitt bisambälle.

Honungens Dag på Gotland

I mulet men ljumt väder gick den första upplagan av Honungens Dag av sin stapel den 16 augusti på Lövtsa Lantbrukscentrum i Romakloster. Arrangemanget var ett samarbetsprojekt mellan SBR-distriktet på Gotland och den ekonomiska föreningen Honung Gotlandica. 150 deltagare räknades in under dagen som kunde delta i många olika aktiviteter.

Det nyutrustade slungrummet väckte stort intresse hos de deltagande biodlarna. Slungrummet är modernt utrustat av Honung Gotlandica med medel från Alfastiftelsen och en del av det projekt som syftar till att utveckla biodlingen på Gotland (se reportage i BT nr 10-08).

I skolans bigård kunde besökare få en inblick i binas värld och samtidigt värvades nya deltagare till den kommande gymnasiekursen i biodling.

I utställningslokalen fanns SBR:s distriktsordförande Ann Törnqvist som talade sig varm för att besökare borde sätta igång med den mest utvecklande verksamhet som finns – nämligen biodling.

Självlkart fanns det möjlighet att provsmaka många olika sorters gotländsk honung och tävlingar om den godaste ho-

nungen. Vinnare i publikens val blev Håkan Sventelius. Juryns val föll på "Sorby Bi och Trädgård", Stenkyrka med motiveringen "En ljus fin försommarhonung med len konsistens och utomordentligt fin arom". Vinnare i klassen "Honung och Mat" blev 7-åriga Tore Höjeberg med sin kvällsamacka "Kardemummahonung på rågbröd.". Vinnare i klassen "Smaksatt Honung" blev Terese Ljung med sin "Honung med Havtorn." Erfarna biodlare minglade med nybörjare och gäster som lät sig väl smaka av olika maträtter inspirerade av honung och många tips och erfarenheter utbyttes mellan deltagarna.

Honungens Dag kommer sannolikt att

Gotlands distriktsordförande, Ann Törnqvist, i samtal med besökare på Honungens dag.

återkomma nästa år, då troligen med ett större program med seminarier och flera publika arrangemang för besökare.

Mats Norrby ☀

Dialogdagarna i Sollentuna

Kvinnliga nätverket har som tidigare beskrivits erhållit statsbidrag på 372 000 kr. I vår ansökan anges bl a en målsättning att 2009 verka för att också nysvenska kvinnor kan deltaga i nätverket.

Genom biodlingen tänker vi oss att nysvenska kvinnor kan ges en sysselsättning och en tillhörighet. Biodlingen kan bli en mötesplats med andra kvinnor för att bryta utanförskap och skapa förutsättningar för ömsesidighet i samhället.

Ungdomsstyrelsens inbjudan till dialogdagarna i Sollentuna 23-24 sep 2008 riktade sig till aktiva personer inom riksorganisationer och ideella föreningar med syfte att ge ett övergripande perspektiv på föreningslivets utveckling, den nationella folkrörelsepolitiken och relationen mellan staten och den civila sektorn. Konferensen fokuserade även på erfarenhetsutbyte kring arbetet med mänskliga rättigheter, samt krav och förväntningar i samband med bidrag.

Den här konferensen knöt an till inspirationskonferensen i Skövde den 22 maj med temat "Mångfald, Invandrare och Landsbygd", där jag även deltog.

Väldigt många föreningar som deltog i Dialogdagarna i Sollentuna var också invandrarföreningar som arbetade ideellt med demokrati, rättighets- och jämställdhetsfrågor.

Generaldirektör Per Nilsson, Ungdomsstyrelsen hälsade oss välkomna, samt beskrev den nya förändrade organisationen..

Peter Örn som politisk sakkunnig var förste föreläsare. Han berättade om sin väg till politiken från ideell verksamhet till där han befann sig i dag. Han menade att alla ideella organisationer arbe-

tar inom områden där politiken inte längre räcker till. Det finns ett behov i samhället av att organisationerna finns och att människor engagerar sig för andra, förstår varandra, vilket bidrar till meningsfullhet i ett större sammanhang.

Staten, politiken och nuvarande regeringen har nu sett behovet av den ideella sektorn. Man har därför nått en "Överenskommelse om hur relationen mellan stat och ideell sektor inom det sociala området kan utvecklas". Här finns också mycket intressant läsning för oss alla, inför ett större arbete med de nya svenskar, där kontakter med de ideella organisationerna kommer att bli en stor del. Bara detta att det finns ca 90 ideella organisationer.

Läs inte bara överenskommelsen, utan även de dialoger som förts på vägen för förståelse av vad som nu görs på regeringsnivå på det sociala området. Du kan Googla dig fram genom att ange "överenskommelse om hur relationen mellan stat och ideell sektor kan utvecklas". Sen kan du klicka dig vidare till andra skrivelser dialog, förslaget, synpunkter mm.

Vad vet man i stat och kommun om kärnan i organisationens arbete? Hinder och svårigheter för organisationen är ofta inte pengar, utan att få bekräftelse på det man gör, inte bara få en klapp på axeln.

Det finns alltså nu en vision om hur det borde vara, en princip om den ideella organisationens självständighet och oberoende, om dess rätt att hävda sitt uppdrag, en princip om dialog, om kunskap, om organisationen utifrån dess egna förutsättningar, om skevheten mellan män och kvinnor, en princip om långsiktighet i bidragsgivning, både regionalt och lokalt, en princip om mångfald och om hur vi kan organisera till mångfald, hur vi kan uppmuntra till mångfald och om hur vi skapar

Lotta Fabricius – Tel: 070 7352858
E-post: lottafabricius@hotmail.com
Birgitta Bengtsson – Tel: 076 2040210
E-post: birgittaastad@hotmail.com
Marita Delvert – Tel: 070-692 45 77
E-post: marita.delvert@skl.se
Birgitta Hagström – Tel: 070 731 80 82
E-post: stavtorp@telia.com

Marknadsföring av bin och biodling till nya målgrupper Foto: Preben Kristiansen

nya strukturer i en levande dialog.

Eftermiddagen valde jag att deltaga i gruppen "Dialog inom respektive stödform". Mötet med många och olika organiserade invandrargrupper här blev väldigt tydlig. Jag berättade om kvinnliga nätverket inom SBR och vad vi hade tänkt framåt. Många positiva kommentarer fölls.

Hur vi kommer att arbeta i denna fråga 2009 kommer ledningsgruppen att diskutera på vårt sammanträde i januari.

/BB

Kvinnligt nätverk i Skåne

Nu har även Skåne ett kvinnligt nätverk. Första träffen hade vi den 1/10 2008 i LRF - huset i Höör. Lotta Fabricius informerade. Vi beslutade om ny träff till våren.

Kontaktkvinnor i Skåne

Ingrid Hallberg Tel. 0451-60985,
e-mail: iok.hallberg@hotmail.com
Ulla Nilsson Tel. 044-121342,
e-mail: ulla_nilsson_45@hotmail.com

Bidöd och GMO i Frankrike

SUSANNE GÄRE

Laurent Charles är biodlare i centrala Frankrike, i närheten av staden Issoire. Han etablerade sig 2003 och hade som mål att sätta upp med 50 kupor.

När Laurent Charles hade nått upp till 30, för två år sedan, började plötsligt många bin dö. Han blev av med 25 bisambällen och har alltså bara fem kvar.

– Jag har ingen förklaring till varför, säger han, jag hade lite problem med svampsjukdom och varroa, men i mycket liten utsträckning. Jag flyttade också sommartid upp kuporna i bergen, vilket kan ha stressat bina. Men detta förklarar inte den stora förlusten.

Laurent behöll sina fem kupor, men inriktade sig på spannmålsodling till mjöl i större skala. Han har nu på 40 hektar bland annat vete, råg och solrosor. Han gör solrosolja och odlar också linser och medicinalväxter. Allt ekologiskt.

– Jag är emot GMO av politiska och filosofiska skäl, säger han. Jag vill inte arbeta i ett industriellt jordbruk, jag vill arbeta *med* det levande, inte *emot*.

– Studier visar att bin som besökt solrosor besprutade med medlen Gaucho och Regent TS har spår av dessa ämnen i honungen. Nu är de förbjudna i Frankrike och det har gett resultat, men fortfarande är t ex Cruiser tillåtet. Vi vet att pesticider och insekticider påverkar bina negativt, men det är nog inte hela sanningen till att bina blir sjuka och dör.

– Jag tror det är påverkan av hela miljöförändringen som gör att förutsättningarna för bin förändrats. Men ser tydliga tecken på att de som har bin i bergen, eller i städerna, långt ifrån besprutade åkrar, har mindre problem.

Franska biodlare emot gmo

Nästan alla franska biodlare är emot genmanipulerade organismer, GMO. Enligt den lag som röstades igenom våren 2008 är jordbrukarna fria att odla ”med

Laurent Charles i centrala Frankrike blev av med 25 bisambällen av 30 för två år sedan. Och han har flera kolleger som råkat ut för samma dramatiska förluster.

eller utan GMO”. Grödor som innehåller mindre än 0,9 procent GMO anses som GMO-fria.

För tillfället är enbart majsen MON810 godkänd för odling inom EU. Men påtryckningarna är oerhört starka och förmodligen kommer fler grödor godkännas inom en nära framtid.

I Frankrike har ”les faucheurs”, de som är emot GMO, ryckt upp alla odlingar med MON810, mer eller mindre brutalt, så i stort sett finns ingen GMO-odling för närvarande i Frankrike. Men diskussionen handlar om framtiden och den stora frågan är hur samexistensen ska gå till mellan de som väljer GMO-fritt och de som väljer GMO-grödor. Hur kan man hindra bin att söka sig till GMO-grödor? Hur kan man garantera att honung eller pollen är GMO-fria? Det är omöjligt.

– Vi jordbrukare har ett ädelt yrke, säger Laurent. Men i stället för att föda världens befolkning förgiftar jordbrukarna idag människorna. T o m FAO säger att GMO inte är framtidens lösning för livsmedelsproduktionen.

Räddningsplan:

I mitten av oktober 2008 presenterade franska regeringen en plan för att rädda bina. Denna plan har mottagits positivt av de franska biodlarna. I den föreslås inrättandet av en kommitté bestående av både biodlare och forskare, för att gå till botten med problemen.

De största fienderna – varroa och pesticider – ska bland annat utredas.

Jordbruksminister Barnier har anslagit 150 000 euro till denna kommitté, som ska börja sitt arbete omedelbart.

Bibeståndet, som minskat med mellan 30 och 35 procent i Frankrike, ska inventeras och en rapport om beståndet ska årligen presenteras. Den första senast 1 januari 2010.

– Argumenten för GMO att de kräver mindre bekämpningsmedel håller inte, eftersom grödorna är betade och själva producerar insekticider mot angripare.

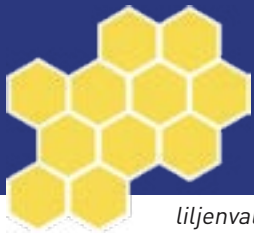
– Argumenten att GMO-grödor kräver mindre vatten håller inte heller längre. Jag har själv studerat en försöksodling med majs, och den bevattades hela sommaren.

– Men i vilket fall är GMO bara en bråkdel i det stora komplex av modern teknologi som vi kommer att utsättas för. Nanoteknologin slår igenom även i jordbruket och kommer innebära en helt annan dimension för all livsmedelsproduktion i framtiden.

De flesta biodlare i Frankrike är emot GMO. Framför allt de som producerar pollen. Pollen förknippas med hälsa och renhet, det går inte ihop med pesticider. Det går inte att sälja pollen som kommer från ett GMO-fält.

Biet är en slags referensart, säger Laurent, mår inte bina bra är det tecken på att något är fel. Är bina sjuka är det fel inte bara i bisambället utan ett tecken på att hela sambället kan vara sjukt.

Apiterapi: steg mot skolmedicinen

Nedanstående referat härrör från en kongress i Apiterapi vilken hölls i Passau i januari 2007 med deltagare från 23 länder.

Ordförande var experten på sårbehandling, Dr Kai Santos från universitetskliniken i Bonn. Dr Karsten Münstedt från samma klinik medverkade även som skolmedicinens företrädare.

Under 2006 års kongress under temat Apiterapi utgjorde ett föredrag av kirurgen Dr Descottes, från Frankrike kongressens höjdpunkt. Hans framgångsrika försök med honung för sårbehandling röntede stor uppmärksamhet. Årets kongress, som leddes av sårexperten Dr Kai Santos från universitetskliniken i Bonn, överraskade med ett anförande av Dr Santos som meddelade att kliniken i Bonn nu igångsatt försök av sårbehandling med ett honungspreparat med namnet "Medihoney" och fått goda resultat.

Den urgamla erfarenheten av användning av honung för helande av svårårläkt sår är något man känner till sedan årtusenden. I det avseendet tillförde inte resultaten från Bonn och andra kliniker något nytt. Dock var den kliniska effekten av "Medihoney" något som man ville ta tillvara. Dr Santos upplyste också att "Medihoney" utgöres av en blandning av australiensk och nyazeeländsk honung och är också bekant under namnet "Manuka-honung".

Glukosoxidas – ett viktigt enzym för sårbehandling

Det allmänt verkande sättet av honung vid sårbehandling har tidigare beskrivits på ett flertal ställen. På grund av osmos drar honungen bort vätska ur såret och därmed också främmande bakterier. Speciell betydelse tillskrivs enzymet glukos-oxidas (GOD). Dess aktivitet leder framför allt till bildandet av små mängder väteperoxid (H_2O_2) som utgör ett verksamt antibakteriellt medium mot såväl vanliga som multiresistenta bakterier. Dr Santos informerade även om andra komponenter i "Medihoney" som medverkar till bra sårsläkning som exempelvis ämnen ur grupperna flavonoider och polyfenoler.

Behandlingen med Medihoney kan enligt Dr Kai Santos sammanfattas enligt följande:

- Produkten har en effektiv antibakteriell verkan även på multiresistenta bakterier.
- De fram till idag undersökta ämnena har inte utbildat någon resistens – en enorm fördel jämfört med vanlig antibiotika.
- "Medihoney" är särskilt lämplig för behandling av personer med svagt immunsystem t.ex. barn med leukemi.
- Okänslig vävnad ersätts snabbare och bättre med "Medihoney".
- Ödem i såret avtar snabbare
- "Medihoney" minskar lukten från t.ex öppna tumörsår.

- Omläggning av sår kan lättare genomföras. Patienten hade inga smärtor vid byte av bandage.
- Genom en venkateter tillfördes läkemedlet på ett skyddande sätt.
- Sår helas snabbare och blir inte belastade med återstående ärr.

Saklig definition för skolmedicinen

Dr Karsten Münstedt från universitetskliniken i Giessen sammanfattade skolmedicinens uppfattning om användandet av "Medihoney". Med skolmedicin menas de medicinska kunskaper som lärs ut på högskolor och universitet som är baserade på vetenskapliga undersökningar. Apiterapi sorterar under kategorin kompletterande alternativmedicin och står utanför skolmedicinen. Med kompletterande medicin förstås behandling tillsammans med konventionell medicinsk och klinisk behandling. År 2004 närmade man sig inom tysk skolmedicin den alternativa medicinen och bekräftade att "Den vetenskapliga verksamheten inom läkekonsten måste gå hand i hand med den alternativa". Dr Münstedt sade också att de presenterade rönen utgjorde bevis på att produkter från bin bevisligen fungerat inom området sårbehandling och nämnde även att propolis rörande behandling av herpesinfektioner liksom bi-gift mot artrit i framtiden kunde inlemmas i skolmedicinen.

Utdrag ur Dr. Jost H. Dustmann, Deutsches Bienen Journal 15 (2007):8 12-13 /L-ML

Binas bakteriemotståndskraft

Socialt levande insekter som honungsbin värjer sig bättre mot sjukdomar än arter som lever ensamma.

Denna teori har en grupp australienska forskare haft som huvudtes i letandet efter ny antibiotika. Ett team under ledning av professor Andrew Beattie från Macquarie University i Nya South Wales stöder sina antaganden på att sociala insekter som lever tillsammans stimulerar varandra och därmed ökar motståndskraften mot sjukdomar. Den sammanträngda miljön i sam-

hället och den föga föränderliga genetiska sammansättningen hos biet är gynnsam för dem.

För att mäta försvarsmekanismen hos biet tvättade forskarna utvalda biarter i ett lösningsmedel. Samtidigt testade man verkan av lösningsmedlet på smittämnet *Staphylococcus aureus*. "Vi upptäckte då att bin från rent sociala samhällen utvecklade ett starkare försvar mot bakterier än solitärt levande insekter. Den bästa effekten fick vi när vi testade bin från stora och trånga samhällen", säger dr. Adam Stow som ingick i försöksgruppen.

Forskarnas förklaring till effekten av försöket är att det selektiva tryck som sociala arter ständigt utsätts för skapar samhällen med ett gott försvar mot bakterier och har de bästa chanserna till vidareutveckling. De hoppas nu med sina resultat kunna bidra till att nya antibiotiska produkter utvecklas. Hur binas antibiotikum bildas vet forskarna ännu inte "Många myror har speciella körtlar och man har konstaterat att även binas spottkörtlar innehåller denna speciell substans. Det kan dock finnas andra källor som vi ännu inte känner till", förklarade prof. Beattie.

Utdrag ur Deutsches Bienen Journal, 15 (2007):9 sid. 7. /L-ML

Honungstillverkare bäst på energibesparingar

– Svensk Honungsförädling årets energismartaste företag

företagarna®

Svensk Honungsförädling AB har utsetts till Årets energismartaste företag 2008. På mindre än två år har företaget mer än fördubblat sin produktionskapacitet – och samtidigt sänkt sin energiförbrukning.

Och vår ursprungliga investering har redan betalat sig, säger företagets vd, Christer Ankarlid.

Svensk Honungsförädling använde tidigare olja för värme, varmvatten och upptiningen av honungen, vilket innebar höga energikostnader och onödiga koldioxidutsläpp.

– Vi bestämde oss för att investera i en helt ny värmerumsteknik för upptining av honung, bygga bort vårt oljeberoende och gå över till fjärrvärme. Så vi kontaktade vårt lokala energibolag och frågade vad vi behövde göra, säger Christer Ankarlid.

Företagets arbete med energieffektiviseringar startade med en miljöutbildning där samtliga 13 anställda deltog. Det resulterade i en ”att göra-lista” på energibesparade åtgärder som nu, tre år senare, nästan är avklarad.

– Bland annat har vi effektiviserat diskning och återvinning, samt fått ner våra kostnader för sophämtning, säger Christer Ankarlid.

Investeringarna har också inneburit att företaget ökat sin värmerumskapacitet från 30 ton till 270 ton i veckan.

Företagarnas VD Anna-Stina Nordmark Nilsson, HF:s VD Christer Ankarlid och HF:s produktionsansvarige Magnus Fransson. Foto: Stefan Lindblom.

– Vi fick in många riktigt bra nomineringar. Men Svensk Honungsförädling får utmärkelsen för att företaget visar att det både kan vara lönsamt och klimatsmart att effektivisera sin energianvändning, säger Företagarnas vd, Anna-Stina Nordmark Nilsson.

Svensk Honungsförädling AB finns i Mantorp och är, med 28 procent av marknaden, Sveriges största förädlingsanläggning för svensk och importerad honung. Företaget är samägt av Sveriges Biodlares Riksförbund och LRF.

Årets energismartaste företag är inrättat av Företagarna och delas ut under Årets Företagare i Sverige 2008, fredagen den 14 november i Stockholm.

Årets energismartaste företag ska visa prov på hur man på ett kreativt, energisamt och företagsamt sätt arbetar med energieffektivisering i verksamheten och genom smart energianvändning vara en god förebild och inspirationskälla för andra företag

För ytterligare information: Christer Ankarlid, vd Svensk Honungsförädling AB 0735-233101 Anna-Stina Nordmark Nilsson, vd 070-5265000

Företagarna är Sveriges största företagarorganisation och representerar 70 000 företagare varav cirka 55 000 är direktanslutna medlemmar och cirka 15 000 medlemmar är anslutna via branschförbund.

HF:s KONTOR OCH TAPPSTATION, Trumpetarev. 5, 59019 MANTORP. Tel: 0735-233100, Fax: 0142/ 82859. E-post: hf@biodlarna.org

VD: Christer Ankarlid 0735-233101.
E-post: christer.ankarlid.hf@biodlarna.org

Sekr.: Gunnel Hertzman, 0735-233103.
E-post: gunnel.hertzman.hf@biodlarna.org

Kvalitet: Ann-Charlott Nystedt, 0735-233108
E-post: lotta.nystedt.hf@biodlarna.org

Ekonomi: Maria Krantz, 0735-233105
E-post: maria.krantz.hf@biodlarna.org

Postgirokonton: 47 51 85-5, **Bankgirokonton:** 413-6131
Öppettider må-fr: 08.00-15.00

HF:s STYRELSEORDFÖRANDE
Gösta Rappe, 0708-109090, e-post: gostarappe@auditeco.se

Svenskt Sigill: Linda Cederlund, 08-7875371
E-post: linda.cederlund@sigill.lrf.se

KERSTIN EBBERSTEN, handläggare på Jordbruksverket

Jordbruksverket arbetar för att nuvarande hantering av Apistan funktionellt ska kunna bibehållas i största möjliga utsträckning.

Sverige är ett av de få länder i Europa som hittills har betraktat Apistan som bekämpningsmedel och inte som läkemedel.

Den 1 januari 2009 kommer Apistans registrering hos Kemikalieinspektionen att upphöra och medlet kan inte längre säljas som tidigare. Apistan kommer att betraktas som läkemedel, och måste förskrivas av veterinär. Jordbruksverket avvaktar information från Läkemedelsverket och Kemikalieinspektionen om den slutliga formella utformningen av regelverket kring förskrivning av läkemedel till bin.

Kemikalieinspektionen meddelar att det kommer att vara en övergångsperiod mellan ett och två år, och under denna tid får butikerna sälja ur ineliggande lager och brukarna (biodlarna) får använda medlet som vanligt. Biodlarnas egna lager kan således användas under denna tid. Detta betyder alltså att remsorna ska hängas in av en person som fått behörighet genom att ha gått "Apistankursen", och samma person ska också ta ut remsorna och se till att de kommer till destruktion. Denna person ska också se till att det förs bok över användningen av Apistan, så som han/hon lärt under Apistankursen.

De använda remsorna och deras emballage ska, precis som tidigare, lämnas till avfallsstation som "farligt avfall". Apistan är ett bekämpningsmedel och ska hanteras som sådant från inköpstillfället och till när det lämnas som avfall. Detta gäller också för emballaget som ska lämnas samtidigt med de begagnade remsorna. Härigenom vet man på avfallsstationen hur remsorna ska hanteras i den vidare processen med destruktion. Emballaget kan vara kontaminerat (nedsmutsat) av

Apistan och bör även av detta skäl lämnas som farligt avfall. När Apistan klassats om till läkemedel kan det bli aktuellt att destruktion ska ske via apoteken, men detta är ännu oklart.

Vem som kommer att låta registrera Apistan som läkemedel är i dagsläget inte klart. Jordbruksverket arbetar för att övergången till den nya situationen ska bli smidig. Jordbruksverket bedömer att den nya ordningen, där bland annat veterinär förskriver läkemedel (Apistan t ex), kommer att fungera väl. Veterinärers inblandning genom att Apistan måste förskrivas på veterinärrecept, ses inte som något problem. Även bitillsynsmännen kommer ett bli inblandade i denna hantering.

Avfallsförordningen säger:

Alla bekämpningsmedel tillhör kategorien 20 0119* (bekämpningsmedel) enligt Bilaga 2 i avfallsförordningen (SFS 2001:1063).

Enligt 14 kapitlet 2§, p 4 i Miljöbalken (SFS 1998:808, kapitlet trädde i kraft 2008 06 01) definieras ett bekämpningsmedel som:

"kemiskt bekämpningsmedel: en kemisk produkt som syftar till att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom"

Bisamhället är i sammanhanget egendom, och kvalstren är "djur/mikroorganismer" som förebyggs/motverkas.

Allt avfall av kemiska bekämpningsmedel (avfall som betecknas med asterisk "*" i förteckningen) är farligt avfall och därmed ska det lämnas till miljöstation som farligt avfall, och detta inklusive emballaget.

Källor: Miljöbalken [SFS 1998:808], avfallsförordningen (SFS 2001:1063), Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Läkemedelsverket

Svensk Biavel och avelsföreningarna kommer att starta flera kurser nästa år för att höja kompetensen hos biodlarna hur man får fram bättre bin.

Fokus är på drottningodlingskurser där man eftersträvar fördjupade kunskaper om genetikfrågor, avelsurval, insemineringskunskap – liknelsen från "ax till limpa" gäller.

En ny typ av kurser kommer att prövas. De löper över över flera dagar med både teori och praktik, där man har en handledare som handleder individuellt. De som satsar på drottningodling lite mer systematiskt måste lära sig att bedöma bina efter Svensk Biavels testnormer, så att man kan jämföra olika bilinjer på ett riktigt sätt. Självklart är alla välkomna på kurserna oavsett vilken biras man använder. Samma gäller för både "SBR-folk" och "BF-folk" – alla biodlare är välkomna.

Ett slags kompetenscentrum byggs upp på Visingsö med förhoppningsvis en ny stuga som man kan ha kursverksamhet i. På Gotland finns ett pågående EU-projekt på Lövsta lantbruksskola, där precis diskussioner har inletts hur man ska samarbeta enl. ovan (dvs. från Ax till Limpa – principen).

Svensk Biavel kommer att erbjuda tillgång till en bidatabas från 2009, där man systematiskt kan dokumentera sina drottningar. Genom att använda en likartad bedömningsmetod kan man successivt få fram plusvarianter av bistammarna/drottningarna och utifrån detta göra kloka avelsutval – och inom några år få fram bättre och stabilare bin, både när det gäller honungsproduktion och egenskaper som svärmning och temperament. Men för att få tillgång till bidatabasen krävs att man gått den kurs som Svensk Biavel anordnar – och det kommer att erbjudas nya kurser för "Avel och testbiodlare" även nästa år.

Lasse Naimell

Anmälan till foder- anläggningsregistret

Förtjänsttecken 2008

Enligt foderhygienförordningen (EG) 183/2005 räknas alla som hanterar foder till livsmedelsproducerande djur som foderföretagare och ska anmäla sina foderanläggningar till Jordbruksverkets foderanläggningsregister.

Det är alltså inte bara de som odlar/producerar foder utan också de som hanterar foder för utfodring av egna djur som räknas som foderföretagare och ska anmäla sina foderanläggningar. Registret utgör en del i EU:s arbete för säkra livsmedel "från jord till bord" och ska användas för kontroller av foderhygien. Om en smitta eller förorening upptäcks i livsmedel eller foder ska registret kunna användas för att spåra och hindra smittspridning.

De biodlare som levererar honung som går in i livsmedelskedjan ska anmäla sina foderanläggningar till foderanläggningsregistret. Dessa får inte bedriva verksamhet med foder utan att vara registrerade.

Om en biodlare däremot endast producerar honung för konsumtion inom det egna hushållet eller bara levererar honung direkt till konsumenter eller till lokala detaljhandelsföretag som levererar direkt till konsumenter behöver denne inte

anmäla sin anläggning.

Anmälan till registret görs via blankett. Nedan finns namn på länkar till blanketter som finns på Jordbruksverkets hemsida. Blanketter går också att beställa genom Jordbruksverkets kundtjänst på telefon 0771-223 223.

Mer information om foderanläggningsregistret finns på Jordbruksverkets hemsida www.sjv.se och i informationsbroschyren "Du är foderföretagare – dessa regler gäller dig"

Kontaktpersoner

Sofie Gredegård, enheten för foder och djurprodukter, 036-15 51 28

Kristina Johansson, registerutvecklingsenheten, 036-15 60 79

Jeanette Mikhael, registerenheten, 036-15 52 05

Vidare läsning

e-tjänst anmälan foderanläggning

Blankett D5: anmälan foderanläggning — primärproduktion som inte behöver ett godkännande eller särskild registrering

Blankett D192: anmälan foderanläggning — primärproduktion som behöver ett godkännande eller särskild registrering

Blankett D187: anmälan foderanläggning — blandartjänst, butik och lager och transportör

Mer information om foder

Guldmedalj

Nils-Erik Persson Förbundsstyrelsen

Silvermedalj

Kjell Hallberg Sösdalaortens Bf

Guldnål

Arnold Kar Isson Alvesta Bf

Björn Jacobsson Borås Bf

Irene Jonsson Gäsene Herrljunga Bf

Stig Claesson Hemsjöortens Bf

Inga Davidsson Västernärkes Bf

Allan Gustafsson Växjöortens Bf

Silvernål

Birger Sjöholm Borås Bf

Ingrid Andersson Rimfors Bf

Britt-Marie Borén Rimfors Bf

Fredrik Lennman Rimfors Bf

Walter Hübner Sotholms härads Bf

Gunhild Dahlberg Ullareds Bf

Bonde Ingvarsson Ullareds Bf

Bo Andersson Varbergskretsensens Bf

Allan Cedervall Varbergskretsensens Bf

Bror Johansson Varbergskretsensens Bf

Gert Lagerstedt Varbergskretsensens Bf

Nils Otterdal Varbergskretsensens Bf

K-E Åkesson Varbergskretsensens Bf

Valberedningen informerar

Nu är det dags att nominera kandidater! Distrikt biodlarföreningar samt enskilda medlemmar .

Det är dags att nominera kandidater till olika uppdrag inom riksförbundsstyrelsen. Era nomineringar skall vara oss tillhanda senast 20 februari 2009.

SBR:s styrelse valda till 2009

Åke Sandqvist, ordförande.

Bo Lindahl, ledamot. (avsagt sig omval)

Lennart Fält, ledamot (avsagt sig omval)

Clovis Kastberg, ledamot

Krister Linnell, suppl.

Mattias Köping, suppl.

Åke Fredriksson, revisor

Hugo Nord, revisor.

Görgen Kragh, revisorersättare.

Conny Persson, revisorersätterare.

SBR:s styrelse valda till 2010

Arne Johansson, ledamot.

Lotta Fabricius, ledamot

Anders Lignell, ledamot.

Valberedningens nuvarande sammansättning:

Birger Johansson, sammankallande.

bi-birger@telia.com

070-5156580

Stig Hansson

bistig@tele2.com

0451-81655

Martin Johansson

Hulta_m@hotmail.com

013-42432

Kent Törnkvist

Kent.tornkvist@telia.com

019-200760

Vem blir stipendiat i Josef Stark-stiftelsen 2009?

2009 års stipendium kommer utdelas i form av betald registreringskostnad 400 Euro till 9:e SICAMM-konferensen i Skottland 2009

Stipendiestiftelsen delar som en uppmaning årligen ut ett stipendium till förtjänstfull ungdom som främjar utvecklingen av biodling i Josef Starks anda, med huvudinriktning på bevarandearbetet av *Apis mellifera mellifera* L., det mörka biet.

I enlighet med Josefs egen generösa person ser styrelsen vid utdelandet av detta stipendium till stipendiemottagarens insats och egenskaper före de formella meriterna.

Med ungdom menas inte enbart ton-

åring, inom biodling är man ungdom en bra bit upp runt 30. Och arbete med "det mörka biet" är, som framgår, inte ett absolut villkor.

Skicka in ditt förslag före 25 April 2009 till:

Sekr i Josef Starks Stipendiestiftelse,
Christina Stark, Nibble gård Dalby
75591 Uppsala,

E-post: christina@stark.st

Tidigare stipendiater:

2004 – Norway, Nils Drivdal, special award

2005 – UK, Richard Jefferson

2006 – Sweden, Patrik Berg

2007 – Slovenia, Elis Kadic

2008 – Cornwall, UK, Rodger D Dewhurst

*Bo W Malmgren, ordf i
Josef Starks Stipendiestiftelse.*

AgrD Josef A Stark avled i sitt hem 1 mars 2004. Han skulle ha fyllt 62 år i augusti samma år. Josef fick beskedet om sin cancer 2000, men vägrade låta cancer och den mycket besvärliga behandlingen påverka sitt sätt att leva, han hade därför ett aktivt liv trots sin sjukdom ända till slutet. Hans sista kontakt med biodlare var bara någon timme innan hans hjärta gav upp.

Sverige förlorade i honom en av sina mest nyfikna och engagerade biforskare. Som forskare upplevdes han av många som unik – prestigelös, alltid öppen för nya fakta och alltid beredd att lyssna på andras erfarenheter och väva in dessa i sin egen forskning. Han var stor i sitt engagemang, hade en enorm kapacitet, var vidsynt, vilket betydde att han som forskare såg den aktuella problemställningen i ett brett perspektiv i en komplicerad verklighet. Samtidigt var han en medmänniska med ett stort kontaktnät, som brydde sig om sina många vänner.

Vi, hans vänner, beslöt att inrätta en stipendiefond till hans minne: Josef Stark Scholarship Foundation. Du kan på sidan: <http://www.stark.st/foundation/foundation.htm> läsa den imponerade listan av medstiftare till Josef Starks Stipendiestiftelse.

Dr Dorian Pritchett bär diplom och check till Rodger David Dewhurst efter att på hemväg från SICAMM i Moskva våren 2008 ha mellanlandat hos Josef Starks änka, Cristina Stark och dotter, Katarina Stark och där av Bosse Malmgren, stiftelsens ordförande, mottagit diplom och check för vidarebefordran till Rodger David Dewhurst vid hemkomsten till Skottland.

Efterlysning av insemineringsutrustning

Ni som har fungerande insemineringsutrustning och som ligger oanvänd på lokalföreningar/distrikt eller privat utrustning – och som vill sälja detta till nybörjare. Hör av er till mig så ska jag förmedla detta i samband med nybörjarkurser vi kommer att ha under 2009. Uppge vilken typ av utrustning det är fråga om, ev. fel

eller brister. följer gastub med och annan utrustning. Vilket pris ni tänkt er och vart utrustningen finns att hämta vid ett köp.

Redan nu finns 12 anmälda deltagare till nybörjarkurs för 2009 och från utbildningen 2008 var det några som saknade egen utrustning – så vi behöver omsätta instrument som bara ligger oanvända.

Vill vi ha bättre bin, så är inseminering en pusselbit och då behövs fler inseminatörer med riktiga instrument.

*Lars@Naimell.se
eller 070 5437998*

Brev till redaktionen

Motverkar honung karies?

Bitidningen nr 9 i år har en mycket intressant artikel med rubriken "Nyttiga bakterier löser honungens gåta", skriven av två lundaforskare. Artikeln beskriver upptäckten av ämnen i honungen, som kan ge den erkännande som ett ur hälso- och näringsynpunkt viktigt livsmedel och inte bara något som man "har till teet", som många säger. I artikeln nämns flera exempel på hur honungen påverkar vår hälsa och vårt välbefinnande. Lite förvånad blir man dock över uppgiften, att det är "bevisat" att honungen skulle motverka karies. Bra om det vore sant men såvitt jag vet, är detta påstående alltför kategoriskt och sannolikt felaktigt. I sin bok "Bin och biodling" har Åke Hansson följande sammanfattning: "honung är inte på långt när så farligt för tänderna som det vanliga sockret". Vid samtal med tandläkare har jag aldrig fått beskedet, att honung är ofarligt för tänderna, än mindre att den motverkar karies. Förmodligen är fakta alltför jämt det, att honung är mindre tandskadligt än t ex vårt vanliga socker. Det är viktigt, att författarna ger en förklaring. Har de stöd för påståendet vore det bra. Det får inte bli så, att vi biodlare går omkring och säger, att honung motverkar karies, om detta inte är sant.

Evert Andersson, Falkenberg-Ätradalens Bf.

Svar till Evert Andersson

I vår artikel "Nyttiga bakterier löser honungens gåta" i Bitidningen nr 9, 2008, skriver vi att det är bevisat att honung skulle motverka karies. Vi skriver också att vi i vår upptäckt har sett att honung kan innehålla nyttiga bakterier och dessa bakteriers bakteriedödande ämnen men att mängden av dessa varierar med nektarsort och binas hälsa. I en studie gjord på Manukahonung med faktor 15 (English et al., 2004) testades om denna honungssort kunde reducera plack och tandköttsinflammation. Tandköttsinflammation är inducerat av plack som i sin tur är resultatet av en växande biofilm av bakterier på tanden. Resultaten visade att honungen signifikant reducerade både tandköttsinflammation och plack hos frivilliga patienter. I och med våra egna forskarresultat har vi bevis för att den största bakteriedödande aktiviteten i honung beror på de mjölksyrabakterier som vi har funnit i binas honungsmage. Deras tillverkade bakteriedödande ämnen överförs till honungen men alltså i varierande mängd beroende på nektarsort och binas hälsa. När vi skrev att det är bevisat att honung motverkar karies så var vi lite för generella. Faktum är dock att med reducerad plack minskar också karies. De bakterier som vi har i munhålan är bl.a. *Streptococcus mutans* och olika arter av *Lactobacillus*. Dessa bakterier lever i tänder-

nas plack och kan bilda olika syror under ca 2 timmar efter en måltid. Syror fräter hål på tanden och ger karies. De bakterier som vi har funnit i binas honungsmage tillhör bl a släktet *Lactobacillus* men de är av helt andra arter än de som finns i människans munhåla. Man vet att dessa bakterier bildar vissa bakteriedödande ämnen (bakteriociner) som först och främst dödar närbesläktade bakterier så som t ex bakterierna i munhålan. Det är ett troligt scenario att bakterieämnen i honung kan hindra dessa munhålebakterier att tillväxa samt att bilda syror som angriper tänderna. Mycket mer forskning behövs på detta område efter vår upptäckt och då i samarbete med forskande tandläkare vilket vi härmed officiellt eftersöker. Det är trots refererad artikel för tidigt för biodlare att stoltsera med att honung motverkar karies. Däremot, och med tanke på ovanstående fakta, är förutsättningarna stora för att man i framtiden ska kunna påstå något sådant.

Tobias Olofsson/Alejandra Vasquez

Referenser: English, H.K., Pack, A.R., Molan, P.C (2004). The effects of manuka honey on plaque and gingivitis: a pilot study. *J Int Acad Periodontol* 6:63-67.

Fel drönare i luften

Det största problemet med bekämpning av varroa med syror och pesticider är egentligen inte att även en hel del bin dör. Inte ens att det mesta av mikrofaunan i bikupan slås ut. Det största problemet är att biodlaren på detta sätt håller bisamhällen med lägre egen överlevnadspotential vid liv och därmed släpper dessa bisamhällen ut i luften parnings-sugna drönare som inte har rätt anlag för överlevnad.

Tyvärr faller även den skonsammare pudersockermetoden mot varroa på samma tråkiga fakta och håller bin och drönare vid liv som kanske inte skulle klara sig själva.

Bosse Malmgren, en inte vidare duktig biodlare.

Svar till Bosse Malmgren

SBR:s bisjukdomskommitté, som tillsammans med SBR:s avelskommitté har fått Bosse Malmgrens insändare för eventuella kommentarer från redaktören, har gett mig i uppdrag att sammanställa kommittéernas svar på insändaren.

Insändaren kan nog ge en viss förvirring angående varroabekämpning. Vad Malmgren menar är något oklart, men texten skulle kunna tolkas som att den inte vidare duktige biodlaren anser att varroa inte ska bekämpas. Stämmer det? Och om så är fallet hur anser han då att kvalstren ska hanteras i dagsläget? Vilka belägg finns det för övrigt för påståendet

om att det mesta av mikrofaunan i kupan slås ut, och vad anser insändaren det i så fall har för betydelse?

Visst ger behandling mot varroa, oavsett vilka medel som används, sidoeffekter; det gör all form av behandling. Men i dagsläget är varroa och de associerade virusinfektionerna utan tvekan ett mycket större hot mot bisamhällets hälsa än vad behandlingarna är. Varför skulle annars biodlare som behandlar mot varroa generellt ha bättre samhällen och färre förluster än de biodlare som inte behandlar?

Bisjukdomskonsulent Preben Kristiansen

Artiklar i Bitidningen

I ledaren i Bitidningen 11/12 2008 skriver Arne Johansson om att ett redaktionsråd bildats för att förbättra kvalitén på Bitidningen. Detta är en angelägen uppgift för att höja medlemsnyttan av ett medlemskap i Sveriges Biodlares Riksförbund då kvalitén på intagna artiklar ofta är låg med ingen eller mycket lite fakta som kan föra biodlingen framåt.

Ett tydligt exempel på detta är artikel: "Förebygg förluster, ha bra bin" publicerad i samma nummer av Bitidningen sidorna 20 och 21. Vilka fakta med något värde för biodlingen finns i denna artikel? Finns det något värde i att införa artiklar där en biodlare med tycke för en viss ras gör påhopp på andra biraser? Läser man artikeln framgår det att biodlaren 1985 kom i kontakt med den biras han anser vara den enda rätta. Trots detta var mer än 50 av hans 75 samhällen vintern 2002/2003 av annan ras med ett elände som följd.

Lyft kvalitén på vår medlemstidning och ge på så sätt medlemmarna mer nytta med sitt medlemskap. Det kanske ger en större möjlighet att rekrytera nya medlemmar.

Medlemmarnas tyckande i olika frågor har sitt forum under rubriken Brev till redaktionen.

Kristianstads Drottningodlingsklubb.

Svar till drottningodlingsklubben

Det är bra med drottningodlingsklubbar som den ni har i Kristianstad, att ni jobbar för att få ännu bättre bin. Artikelförfattaren fick väl tag i några mindre lyckade drottningar. Hans artikel innehåller en hel del intressant. Det kan vi fundera över och kanske använda det bästa. Varje nummer av Bitidningen innehåller olika slags artiklar och förhoppningsvis ska de flesta hitta något som passar dem. Under ett år skall förhoppningsvis alla ha hittat en hel del.

Redaktionen

Distrikt

Hallands Biodlardistrikt Årsmöte 14 feb kl 09.30 i Folkets hus, Oskarström. Ej valda ombud beställ mat, e.majberger@telia.com eller 035-64112.

Jämtlands distrikt Årsmöte lö 7 feb.

Jönköpings Biodlardistrikt Årsmöte lö 14 feb kl 11 i folkhögsskolan, Mullsjö. Kaffe serveras från kl 10. Lunch 12.30. Bosse "pennabosse" Carlsson kåserar runt sin bok "På söffelöket". Vårdförening är Stråkens Bf.

Kalmar läns södra distrikt Årsmöte sö 15 feb kl 13 på Dacke Stop i Virserum. Förtäring till självkostnadspris. Styrelsemöte kl 11. Anm. Karl-Olof Jonsson 0495-23673

Norrbottnens Biodlardistrikt Årsmöte 14 feb kl 11 på Hamnplan 4A (ingång skyltas), Piteå. Parkera vid ICA Kvantum eller i P-hus invid. Hamnplan ligger ett par kvarter österut från föreslagen parkering. Lunch till självkostnadspris. Underhållning: spelmanslag m. Folkmusik.

Skånes Biodlardistrikt Årsmöte lö 21 feb kl 10-ca15.30 på Kursgården, Råbyvägen, Hörby. Föredrag. Lunch med kaffe, finns för 125:-, betalas före mötet. *Göte Palmbladsfonden för Skåne*. SBR-medlem i Skåne kan söka stipendium för projekt eller studieresa, med inriktning på avel av bin. Ansökan sändes till Ingrid Bondeson, G:a Tågarpsv. 732, 26034 Mörap senast 31 jan. Info Ingrid 042-321285, el. läs bestämmelserna på www.biodlarna.se/dbf/skane

Stockholms läns biodlare Årsmöte 14 feb kl 10-15 i Stuvsta kyrka, Mellanskogsvägen 1 - 3, Stuvsta.. Se särskild annons i denna tidning.

Uppsalas-, Sörmlands-, Västmanlands- och Stockholms biodlardistrikt ordnar Mälardalsträffen 21 mars i Litslena, Enköping. Temat är Honung. Boka in den dagen. Program och anmälan presenteras i marsnumret av BT och på distriktens hemsidor.

Uppsala Läns Biodlardistrikt Årsmöte lö 7 feb kl 10 i Österledskyrkan, Gamla Uppsala (utefter väg 290). Intressant föredrag.

Västmanlandsläns biodlare distrikt Medlemsmöte lö 17 jan kl 10 i Sala Folketshus. Lotta Fabricius om bl.a kvinliganätverket. Kaffe serveras. Årsmöte 21 feb kl 10 på Församlingsgården Hökåsen, Västerås. Ombuden kallas personligen.

Örebro läns biodlardistrikt Årsmöte 1 mars kl 14 i Mosjö golfklubbs restaurang. Kaffe.

Östergötlands Biodlardistrikt Årsmöte lö 21 feb kl 09.30 på Valla Folkhögskola i Linköping. Kaffe kl 08.30, lunch 12.30. Därefter föredrag. Anmälan senast 16 feb med tanke på lunch och kaffe, kostnad 100 :-, till Ragnhild Ringqvist, 011-335360, 0709-301058, ragnhild.ringqvist@telia.com

Föreningar

Grannföreningar är välkomna

Hisingens biodlare Medlemsmöte 12 jan kl 19 i Kyrkbyhemmet. Diskussionskväll, kaffeservering, lotterier.

Hudiksvalls Bf Månadsmöte ti 27 jan kl 19 i Hälsingtuna Hembygdsförenings Bakstuga.

Kristianstadsbygdens Bf *Diskussionskväll* må 19 jan kl 19 i F ackens Hus vid Sommarlust. Film. *Diskussionskväll* ti 17 feb kl 19 i F ackens Hus vid Sommarlust. Bengt Andreasson om drottningodling och avel.

Lunds Biodlare Kurs i Biodling för nybörjare och de mer erfarna startar på Lineros Fritidsgård 10 feb kl 19.

Nordvästra Skånes Bf Möte on 4 feb kl 18.30 på Kulturmagasinet, Fredriksdal. Bo Lindahl, ordf. i Skånes Biodlardistrikt och SBR:s avelskommitté informerar om nyheter från organisationen och nysatsningen på avelsarbetet. Fika med bisnack.

Sundbyberg och Spångaortens Bf *Månadsmöte* 28 jan kl 19 i Eddagård, Kasernvägen 3 i Rissne. Anders Berg berättar om sin biodling. *Månadsmöte* 25 feb kl 19 i Eddagård. www.sundbybergsbf.se

Söderåsens Bf Möte 4 feb kl 19 i Stenestads bibliotek. Honungsbehandling för god kvalitet.

Vara kommuns Bf:ar Temakvällar och nybörjarkurs på Vara Folkhögskola, Väne 1 kl 18.30. Medtag fika. Ti 3 feb: Bisamhällets organisation. Ti 3 mars: Bigårdens redskap. Ti 31 mars: Biodlingens produkter. Nybörjarkurs i biodling startar ti 20 jan.

Östra Sörmlands Bf Februarimöte ti 10 feb kl 19 på Solberga.

KOMPIS – Kompetensutveckling inom svensk biodling

Vad erbjuder KOMPIS nu?

Cirkelledarutbildning inom biodling –
17 januari i Vänersborg,
18 januari i Enköping,
24 januari i Alvesta och i Umeå.

Läs mer på www.biodlarna.se under Utbildning eller kontakta Jonny Ulvorp tel: 0735 233 130 eller Lotta Fabricius 0735 233 131 för mer information.

Var med och utveckla svensk biodling och vinn ett presentkort på 500 kr i Bibutiken!

KOMPIS - projektet arrangerar under hela 2009 en tips och trix tävling för att utveckla den svenska biodlingen. Månadens vinnande tips kommer att införas i Bitidningen och fler kommer att publiceras på hemsidan.

Skicka in ditt bidrag senast den 15:e i varje månad tillsammans med bilder, skriftlig beskrivning och ritningar gärna digitalt till: lotta.fabricius@sv.se eller per post till: SBR, Lotta Fabricius, Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp

Tävlingsteman för:

Januari:

Drottningen (Drottningodling drottningtillsättning, att hitta drottningen mm)

Februari:

Svärmar och Avläggare

Mars:

Skattning och slungning

April :

Honungshantering

Maj:

Invintring och sammanslagning av bisamhällen

Juni:

Vaxmältning, rengöring av ramar

Juli:

Förvaring av ramar och bireddskap

Augusti:

Honungsförädling och marknadsföring

September:

Produktutveckling

Oktober:

Skydd mot inkräktare i bikupan (möss, talgoxar, getingar m.fl)

November:

Varroabekämpning

December:

Vårutveckling

Det händer i SBR

Här kan du se viktiga planerad händelser för förbundet.

Om du som är inblandad ser att det fattas något hör av dig till redaktören:
erik.osterlund.sbr@biolarna.org

- 7 jan Näringsbiolargrupp, telemöte
- 13-14 jan SBR:s Kvinnliga Nätverks ledningsgrupp, Stockholm
- 14 jan Arbetsutskott, Mantorp
- 15 jan Utbildningsgruppen, telemöte
- 17 jan Cirkelledarutbildning KOMPIS, Vänersborg
- 18 jan Cirkelledarutbildning KOMPIS, Enköping
- 24 jan Förbundsstyrelse, Mantorp
- 24 jan Cirkelledarutbildning KOMPIS, Alvestad
- 24 jan Cirkelledarutbildning KOMPIS, Umeå
- 30 jan-1 febr Nordiskt-Baltiskt Biråd, Danmark
- 4 febr Näringsbiolargrupp, telemöte
- 26 febr Arbetsutskott
- 4 mars Näringsbiolargrupp, telemöte
- 5 mars Utbildningsgrupp, Stockholm
- 7 mars Förbundsstyrelse, Mantorp
- 11 mars Styrgruppsmöte Projekt Lönsam Binäring
- 13-15 mars Konferens SBR:s Kvinnliga Nätverk,
- 21-22 mars Kurs för distriktens kvalitetsansvariga
- 28 mars 10.00 Kurs arrangerad av Ligustica-gruppen, Mantorp
- 1 april Näringsbiolargruppen, telemöte
- 3 april Förbundsstyrelse, Mjölby
- 4-5 april Riksförbundsstyrelse, Mjölby

Belönad biodlare

Christer Gustavsson i Västertorp utanför Bollstabruk har belönats av Kungliga skogs- och lantbruksakademien. Han får sin belöning för att han på kort tid byggt upp Norrlands största biodling.
<http://allehanda.se/start/kramfors/1.220278>

Red.

Biodlarkurs på distans – Min andra sommar

Senast anmälningdatum 28 februari

Kurslitteratur: "Min andra sommar som biodlare" finns att köpa på SBRs bibutik. Kostar 50 kr + frakt. Kursavgift 600 kr
Anmälan till bi-birger@telia.com, clovis.kastberg@telia.com eller vuxenskolan.

Stockholms Biodlardistrikt

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE 2009

Lördagen den 14 februari 2009 klockan 10.00
Stuvsta kyrka, Mellanskogsvägen 1 - 3, Stuvsta

Föreningens valda ombud samt medlemmar önskas varmt välkomna till sedvanliga årsmötesförhandlingar.

Föreningar som inte lämnat namnuppgifter på ombud till årsmötet uppmanas att snarast sända in uppgifter om detta till Rolf Qviberg, Hagstigen 9, 149 45 Nynäshamn. Tel: 08-52018438. E-post: rolf.qviberg@telia.com
Verksamhetsberättelse mm kan hämtas på www.biodlarestockholmslan.se eller fås per post efter kontakt med Rolf Qviberg.

HONUNGSRINGEN ekonomisk förening

Kontrollerar ursprung och kvalitet

Kallelse till årsmöte – Härmed kallas medlemmarna i Honungsringen ek för till ordinarie årsmöte lördagen den 7 februari år 2009 kl 18.00 på Viebäcks Folkhögskola.

Vi träffas i ett konferensrum på skolan! Se skyltar i entrén.
Hjälp till att lyfta vår förening, kom till årsmötet med nya friska idéer, ta med några vänner så att föreningen breddas.
Alla intresserade är välkomna att delta i årsmötet

Biodynamisk BIKURS – med betoning på dynamisk

Aldrig har biodlingen varit utsatt för så stor påverkan från miljön med kemikalier, utsläpp och ny teknik. Runt om i världen försöker man hindra bidöd och andra problem.

Det biodynamiska synsättet ger möjligheter att lösa flera av problemen. Kursen handlar om ett fördjupat synsätt och andra arbetsmetoder för alla biodlare. Metoderna är prövade sedan länge. Det dynamiska i naturen och hur vi kan samverka med bina.

I Tyskland har man, sedan många år, bedrivit ett intensivt arbete parera problemen. Vi genomför en bikurs under tre dagar tillsammans med Günter Friedmann (yrkesodlare med 600 samhällen) och Michael Weiler (forskare och biodlare). Kursen hålls på engelska men översätts vid behov. Frågor kan ställas på svenska.

Kursen 22, 24 samt 25 jan. 2009 Plats: Skillebyholm, Järna, Södertälje

Kurskostnad, inkl mat och kaffe, ej logi, är 2 000 kr.

Övriga upplysningar på hemsidan.

Kursen är torsdag 13.00, lördag hela dagen och söndag fram till 15.00. Fredagen den 23, kan kursen delta i BISEMINARIET som genomförs med Jordbruksverket. Kursdeltagare betalar endast 220 kr för maten, konferenskostnaden vid biseminarier är 0 kr för kursdeltagare. Se särskild annons.

Anmälningar kan göras på www.biodynamisk.se

Frågor besvaras av Lasse Hellander, 070 216 33 90 eller lasse@btk.st

Vi minns

Sigvard Andersson

Kisa Bf

Hans Vogler

Kisa Bf

Einar Karlsson

Linderås Bf

Per Carlsson

Norra Åsbo Bf

Karl-Arvid Ekström

Vena-Hultsfred Bf

Inga Davidsson

Rudolf Krantz

Västernärkes Bf

Gunnar Håkansson

Älmhult

Inbjudan till informationsmöte om Biprojekt Västra Götaland

lördagen den 24 januari 2009 kl 9.30 till ca 15.00, fika från 9.00

Konserthuset, Grästorp.

Information om pågående Biprojekt Västra Götaland och planering av fortsatta inriktningen av projektet. Medverkan av Lotten Svensson från högskolan i Skövde om marknadsföring och marknadsanpassade produkter

Anmälan senast 18 januari till Arne Johansson, 0500-462135, 0702-694431 eller via mail stenatorp@hotmail.com

Är biodling bara en bisyssla?

Seminarium om de hot som vi ser omkring biodling, alternativa vägar att arbeta och flera konkreta förslag till lösningar. Nationell och internationell forskning och praktiska erfarenheter redovisas. Seminariet vänder sig både till yrkesodlare och hobbyodlare samt politiker, forskare och intresserade.

Två fokus på seminariet:

1. Miljöns totala kemikalieb belastning och binas närmiljö - Hur påverkas bina? Bidöd?
2. Drottningodlingens vara eller icke vara - finns det andra möjligheter för yrkesodlare och andra?

23 januari 2009 kl 09.00-16.30, Kulturhuset, Ytterjärna, Södertälje (Buss avgår från Klarabergsviadukten kl 08.00)

Seminarier är ett samarrangemang mellan Statens Jordbruksverk (SJV) och Svenska Biodynamiska föreningen (SBF). Mer info på www.sjv.se och www.biodynamisk.se samt Lasse Hellander SBF 070-2163390 Kerstin Ebbersten SJV 036-155118

Biodynamiska Föreningen

Ny Tapmaskin!

Dana api Matic 1000 - 9000 burkar och maskinen är betald*!

Nu 13.500 SEK (+moms)

- 400 st 500 grams burkar / timma
- kan användas som pump
- enkel hantering
- enkel att rengöra
- tapphastigheten lätt justerbar
- 10 olika tappprogram
- modern elektronik
- antidropp funktion
- kan byggas ut

Apparaten på bilden är extrautrustad med ett stativ

*Uträknat så här: Den nya tappmaskinen har en noggrannhet på +/- 1 gram. Erfarenheten säger att man i genomsnitt fyller sina burkar med 25 gram för mycket när man tappar många burkar. Säljer ni honungen för bara 30 kronor / 500g burk så är pumpen intjänad redan efter 9000 burkar!

Beställ vår katalog!

LPis Biodling AB

Torstensbyn 14, 661 94 Säfte
Tel: 0533-631 11, Mob: 070-698 9852

biodling@algonet.se

swienty

... för better honey

www.swienty.com

Säljes material mm

Bi&Biodlingstillbehör

Smedgatan 1, Svedala.
Östra Industriområdet (vid Moltex)
Öppet: April-September
Måndag 15-17. Lördag 11-13
Övriga tider efter överenskommelse
Tel 040-160032, 040-162080,
0708-955030, 0708-955025.
Återförsäljare för Joel Svensson.
Samma priser som i katalogen.

Biredskap Freddy Duwe, Vårsta.
Malmtorpsv. 19, 14771 Grödinge.
Öppet 15-19 måndagar.
Sommaröppet även fredagar.
Tel 08-53025347, 070-5107054.
freddy.duwe@biodlingsforetagarna.nu

Biodlingsföretagarna - bli medlem i
föreningen för professionell biodling.
Läs mer på vår hemsida
www.biodlingsforetagarna.nu

Intresserad av Yrkesbiodling? Vi
ger KY-utbildningen "Yrkesbiodling"
med start 2 mars på distans. Info via
www.garp-giab.se

Stora Biboken, Dag W Scharp, häft.,
nyskick 475 sid. Tel 0321-41565. Pri-
sidé 200:-. I Gustavsson, Ulricehamn.

Lågprisslungare, utrustning. CMF,
Graze. beställning före 1/3. Bengts-
sons Bigård tel 0512-48129.

Bisamhällen

20-25 övervintrade bisamhällen
utan kupa. Buckfast, lågnormal. Le-
verans i maj. 0477-31770, 0477-40161

Köpes/Säljes

Plastkuper LN köpes
Avläggare säljes
070-2132325

Åke Hanssons "Bin och biodling"
köpes. 011-137122 vardagskvällar.

Apideor och kläckskåp köpes 0303-
12144, 076-1090944. Rolf

Små radannonser är gratis!

Det är bra att vara medlem i SBR. En av anledningarna är att du får två radannonser om högst tre rader gratis om året! Du får hålla ordning på detta själv. Vi litar på dig. Om du missar och betalar in ändå så tackar vi för bidraget till allas vår gemensamma verksamhet. Skicka manus till redaktören, adresser sid 31.

Red.

KOMMERSIELLA ANNONSER

Ta kontakt med Bitidningens redaktion, Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg.
Tel/fax 0582-611682. E-post: erik.osterlund.sbr@biodlarna.org

Uppslag (två sidor): s/v 18.000:-, 4-färg 21.000:-.

Baksidan: format - hela sidan utom 7 cm överst av sidan: ej s/v, 4-färg 15.000:-.

Helsida (1/1): s/v 9.900:-, 4-färg 12.900:-.

Halvsida (1/2), format - 183 mm bred x 130 mm hög, 120 mm bred x 200 mm hög, eller motsvarande: s/v 5.400:- 4-färg 7.400:-.

Kvartssida (1/4), format - 183 mm x 65 mm, 120 mm x 100 mm, 57 mm x 210 mm, eller motsvarande: s/v 3.000:-, 4-färg 5.000:-.

Åttondelssida (1/8), format - 120 mm x 50 mm, 57 mm x 105 mm: s/v 1.700:-, 4-färg 3.000:-.

Sextondelssida (1/16), format - 120 mm x 25 mm, 57 mm x 50 mm: s/v 600:-, 4-färg 1500:-.

Mini-annons (1/32), format - 57 mm x 25 mm: sv/ 300:-, ej färg.

Färgsidor. Färg kan erhållas på alla sidor.

Rabatter. 3 på varandra följande identiska annonser ger 10% rabatt. 6 på varandra följande ger 25%.

Annonsmaterialet lämnas normalt i färdigmonterad form med eventuella bildfiler och i aktuella fall färgfördelade sådana på CD-skiva (glöm ej typsnitten). Det kan också lämnas som positivt pappersoriginal eller som film. Om materialet lämnas i form av manuskript och bildoriginal uttas scanningskostnad för bilder med 100:-/sv-bild och 250:-/4f-bild. För åttondelssideannonser och större tillkommer dessutom i sådant fall layoutkostnad efter överenskommelse.

Publicering. Inskickad annons publiceras i nästkommande nummer med hänsyn taget till datum för manusstopp, om inte angivelse om senare publicering anges.

RADANNONSER

Radannonser placeras löpande efter varandra och tillsammans i slutet av tidningen under huvudrubriken "Marknadsplatsen". De samlas under ämnesrubriker. Inga bilder tas in här.

Utseende. Stilen är fast, 7,5 p DIN, och spaltbredden 42 mm. Det ger ca 30 bokstäver per rad. Minimistorleken på en radannons är 2 rader/50 kr. De första 1-3 orden i annonsen blir i fetare stil. Det normala avståndet mellan två annonser är en blankrad.

Betalning. Radannonser skall betalas in i förskott via plusgirot. Betala i god tid så att annonsen kommer fram före manusstopp.

Pris: 25:-/rad. På radannonser ges ingen mängdrabatt.

Storlekar: Exempel: 2 rader (- 60 bokstäver) - 50:-, 3 rader (ca 61-90 bokstäver) - 75:- och 4 rader (ca 91-120 bokstäver) - 100:- kr.

Gratis. Två radannonser/år om högst 3 rader är gratis för medlem.

Annonsmaterial. Radannonserna skickas via plusgirot till SBR, pg 86 85-0, med annons-texten given på blanketten. Ange antalet rader och antalet bokstäver. Radannonser som inte får plats på meddelanderutan på inbetalningskortet kompletteras med separat inskickad annonstext, via e-post eller brev. Betalning kan också ske via plusgirot eller bank över internet. Då behövs separat inskickad text med e-post, med uppgifter så att betalning och text kan identifieras att höra ihop. Ange noga på inbetalningskort då sådant används och med annonstext, om denna skickas separat, så att dessa kan identifieras att höra ihop.

Publicering. Om inget annat anges tas annonsen in i nästkommande nummer med hänsyn taget till ankomsten och manusstopp.

Annonstaxa

FÖRBUNDSEXPEDITIONEN

Trumpetarevägen 5, 590 19 MANTORP
Tel: 0735-233100 Fax: 0142/828 59

Förbundssekreterare: Sören Diberg, 0735-233121

Utvecklingskonsulent: Jan Mårtensson, 0735-233125

Bisjukdomskonsulent: Preben Kristiansen, 0735-233122

Sekreterare: Maj-Britt Järnvall, 0735-233123

E-post: maj-britt.jarnvall.sbr@bioblarna.org

Medlemsregister & Ekonomi: Anette Agouda, 0735-233127

E-post: anette.agouda.sbr@bioblarna.org

Plusgiro: 86 85-0.

Bankgiro: 413-6149.

Öppet: må-to: 08.00 - 16.00

fre: 08.00 - 14.00. Lunchstängt 12.00 - 13.00.

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Åke Sandquist, Topasstigen 3, 36132 Emmaboda.

Tel. 0471-13124, 0735-233120.

E-post: ake.sandquist@telia.com

VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Arne Johansson,

Brännemo Stenatorp, 54015 Väring.

Tel. 0500-462135. E-post: stenatorp@hotmail.com

FÖRBUNDSSEKRETERARE

Sören Diberg. Tel: 0735-233121

E-post: soeren.diberg.sbr@bioblarna.org

UTVECKLINGSKONSULENT

Jan Mårtensson. Tel 0735-233125.

E-post: jan.martensson.sbr@bioblarna.org

BISJUKDOMSKONSULENT

Preben Kristiansen. Tel 0735-233122.

E-post: preben.kristiansen.sbr@bioblarna.org

REDAKTÖR

Erik Österlund, Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg.

Tel: 0582-611682, 0735-233126.

E-post: erik.osterlund.sbr@bioblarna.org

Artiklar och mötesnotiser till BITIDNINGEN

Till redaktörens adress. Författarna ansvarar för innehållet i sina artiklar, som ej behöver återge redaktionens eller förbundets mening.

SBR STYRELSELEDAMÖTER OCH KOMMITTÉER

Styrelseledamot: Lotta Fabricius,
Rättar Vigs väg 124, 16272 Vällingby. Tel 08-7390432,
070-7352858. E-post: lottafabricius@hotmail.com

Styrelseledamot: Lennart Fält,
Kyrkogatan 11, 68830 Storfors.
Tel.0550-61819, 070 893 77 54
E-post: falt.lennart@swipnet.se

Styrelseledamot: Clovis Kastberg,
Fredsgatan 15, 43243 Varberg. Tel. 070-39 89 100.
E-post: ckastberg@mac.com

Styrelseledamot: Anders Lignell,
Haminavägen 11, 79141 Falun. Tel 023-21335.
E-post: anders_kajsa.lignell@telia.com

Styrelseledamot: Bo Lindahl,
Håstenslöv 1534, 26020 Teckomatorp, 0413-70751.
E-post: 041370751@telia.com

Styrelsesuppleant: Matias Köping,
Klamparegatan 40, 80431 Gävle. Tel 0734-146093.
E-post: matias@honingmannen.se

Styrelsesuppleant: Krister Linnell,
Fridsberg 11, 56393 Gränna. 036-54130, 070-5669641.
E-post: krister.linnell@telia.com

Avelskommittén: Ordf: Bo Lindahl

Bisjukdomskommittén: Clovis Kastberg

Miljö- och konsumentkommittén: Ordf: Lennart Fält

SBR:s BIBLIOTEK

Ultunabiblioteket, Sv. Lantbruksuniversitet, Box 7071,
750 07 UPPSALA. Tel vx 018/67 10 00.

Låneböcker beställs genom ditt lokala bibliotek.

Annonser till BITIDNINGEN

Till Bitidningens redaktör. Se adresser och telefon och e-post härintill. Annon priser se annonssidan **Marknaden**.

Prenumeration på BITIDNINGEN

Tidningen är en medlemsförmån för medlemmar i SBR. Du kan också prenumerera separat på Bitidningen. Du betalar då 450:- kr för ett helår (inom Sverige) på pg 86 85-0 till SBR.

Innehåll 2008 i Bitidningen

Sidangivelserna börjar med sidnumret varefter följer tidningsnumret, t ex 2-1/2, sid 2 i nr 1/2. 3-9 betyder sid 3 i nr 9.

Kortfattad innehållsförteckning. Vill du ha en utförligare ta kontakt med SBR:s expedition.

Information om och utveckling av biodlingen

Bihusesyn för vår egenkontroll.....	25-3
Biodlarmässa i Italien	17-10
Biodling förr och nu.....	14-11/12
Boken om biodling.....	5-11/12
Bärkraftig biodling – konferens på SJV.....	14-1/2
Endagskurs för näringsidkare	19-6
Farfar med de många barnen.....	5-7/8
Flexibelt lärande	31-3
Jag hittade rätt!.....	5-3
Kompisprojektet.....	23-4
Kuptävlingen – en efterslänrare	7-1/2
Naturbruksgymnasium med biodling	14-10
Näringsbiodlaregruppen.....	27-3, 21-5
Proejkt utveckla binäringen i V Götaland	26-3
Skansendagar	5-6
Studieresa till biodlare.....	16-10
Uppvaktning om de stora rovdjuren	23-1/2

Praktisk biskötsel och forskning

Bin och parfym	19-11/12
Bra klädd i bigården	8-11/12
Hitta drottningen	11-6
I bigården	8-1/2, 7-3, 6-4, 6-5, 6-6, 6-7/8, 6-9, 6-10, 6-11/12
Nyttiga bakterier löser honungens gåta	8-9
SBR:s vetenskapliga råd	32-1/2, 23-3, 18-4, 13-5, 14-6, 24-7/8, 24-9, 18-10, 22-11/12
Svärmning – ett allmänt problem	9-5
Verksamhet med bin 2007 vid SLU.....	16-6

Biprodukter

Honung mot hosta	19-11/12
Hur länge håller varan?	15-4
Inte bara honung	11-3
Nyttiga bakterier löser honungens gåta	8-9
Svensk Honungsförädling AB.....	37-1/2, 38-3 30-4, 30-5, 29-6, 28-7/8, 29-9, 29-10

Avelsarbete

Avla vitala bin	8-7/8
Buckfast – biras eller arbetssätt?.....	24-6
Carnicabiet har fått en drottningklubb.....	18-5
Det nordiska biet – finns det?.....	23-6
Förebygg förluster, ha bra bin	20-11/12
Ligusticabiodlarnas nya parningsplats på Visingsö invigd.....	18-9
Nystart för Carnicagruppen	15-1/2
SBR:s avelskommitté	18-1/2, 13-3, 11-4, 12-6, 15-9
SBR:s parningsstationer	23-5

Bisjukdomar, parasiter och förgiftningar

Bihälsa och bisjukdomskommittén.....	16-1/2, 18-3
Massdöd i Tyskland – kemikalier förbjudna... ..	22-7/8
Nosema ceranae i Sverige.....	26-1/2

Frågor och Tips

Bra Klädd i bigården.....	8-11/12
Drottningtillsättning.....	23-7/8

Frågelådan	13-1/2, 13-4, 10-6, 10-7/8, 12-9
Hitta drottningen	11-6
Skydd mot talgoxar	19-11/12
Tips mot myror (och för avläggare).....	12-7/8
Vaxåtervinning.....	5-12 -10

Från andra länder

Apimondia down under	20-4
Biodling med Apis cerana i södra Kina.....	14-3
En egyptisk biodlare i Luxor.....	20-7/8
Franska biodlare protesterar mot GMO	12-4
Målade bikupor i Slovenien	28-3
Skånebiodlare besökte Polen.....	14-5
Solidarisk honungsslunga.....	19-5

Övrigt

Bin som minröjare.....	24-1/2
Biodlingen ger energi.....	14-7/8
Bislaget i Kissingen.....	22-7/8
Brev till redaktionen.....	34-3, 26-4, 27-6, 23-7/8, 25-9, 26-10, 28-11/12
Fototävling 2008	25-7/8
Kan man odla bin var som helst i landet?	23-9
Letar svartpälsbin i Vimmerby.....	22-6
Redskapshandlar satsar på biodlingen.....	14-4
SBR årets guldäpplevinnaret	24-1/2
Stuckna av sin biodling.....	8-5
Vilka är de svenska bina?.....	13-7/8

Föreningar, distrikt och förbund

125-årsjubileum i Östergötland	24-4
Aktiv Biodlareförening	5-9
Biodlareföreningen Bosna&Hercegovina.....	29-3
Biodling på Öland	12-5
Blekinge, Halland och Skånes distrikt	21-9
Förbundsstyrelsen	28-1/2, 30-3, 22-4, 22-5, 28-6
Gör föreningsresor	19-7/8
Gudmundrå bf, Trollhättans bf.....	20-10
Hallands finaste honung	21-10
I Högsby blomstrar biodlarföreningen.....	24-3
Informationsbigård i Gävle	20-9
Kalixmötet 2007	10-3
Kunskap ger färdighet.....	14-9
Luleå bf, Lidköpings-Kållands bf	22-10
Maximal uppmärksamhet	5-4
Nordiskt Baltiska Birådet 2008	8-4
Projekt förbättrad bitillsyn i Skaraborg	21-4
Riksdagsbesök Mantorp.....	5-9
Riksförbundsmötet 2008.....	8-6
SBR får inspiratörscheck	25-9
SBR:s kvinnliga nätverk	11-1/2, 12-3, 10-4 10-5, 11-7/8, 13-10
SBR:s statistik	24-5
Tillväxtkonferensen 17-18 nov -07.....	6-1/2
Trollhättan och Ludvika Bf	22-9
Värning av nya medlemmar	5-5
Tierps Bf 90 år, 100-årsjubileum	20-5
Åtvids Bf 90 år	27-1/2
Älvsborgs norra distrikt	22-90

Posttidning B — Bitidningen

Tryckort:Vimmerby

**Obeställbar tidning återsändes till SBR:s exp.,
Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp.**

Dit anmäles även adressändringar.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsändes försändelsen
med den nya adressen angiven på tidningens framsida,
dvs ej på adressidan.

Ny förbundssekreterare

SBR:s nuvarande förbundssekreterare har bestämt sig för att gå i pension. Vi söker därför en ny förbundssekreterare.

Tjänsten kommer att annonseras i fack- och dagspress i början av januari med sista ansökningstid den 20 januari.

Är du intresserad kan du kontakta förbundsordförande Åke Sandquist, tel. 0735 – 233 120 eller e-post: ake.sandquist@telia.com

Sveriges Biodlares Riksförbund

Apimondia 15-20 sep 2009, Montpellier, Frankrike

Res med oss till världens största mötesplats för biodlare: Apimondia. Nästa år i september arrangeras denna stora kongress nära oss: i Frankrike. Seminarier att välja varje dag, Apiexpo (utställningar från olika delar av världen) Apimondias bästa honung, kontaktskapande aktiviteter och vackra omgivningar.

SBR arrangerar en bussresa och vi vill att Du åker med oss. För biodlare intressanta besök planeras förutom Apimondia. Vi siktar på totalt 8 dagar. Kostnader för resan är preliminärt 7 950 kr per person i dubbelrum. I priset ingår: pris för buss, chaufför, båtbiljetter, vägavgifter, hotell med frukost och middag på kvällen. Kongressinträde ingår inte.

Skicka din intresseanmälan till: sbr@biodlarna.se

För mer information och kongressanmälan: www.apimondia2009.com

Sören Diberg: soren.diberg.sbr@biodlarna.se

Clovis Kastberg: ckastberg@mac.com

Jul- och nyårsledigt på HF och SBR.

I år har vi stängt i Mantorp fr o m 22 december t o m 6 januari 2009.